LAIKAS

Nr. 127 VII M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 29 DE OCTUBRE — SPALIO 29 D. 1954 M.

Vak. Vokietija jau laisva

ADENAUERIS IŠVYKO Į JAV

Vakarų valstybės vis tik susitarė dėl Vakarų Vokietijos. Dabar Vokietija jau atgaus pilną laisvę, galės turėti savo kariuomenę ir įeiti į Atlanto Santarvę. Laisvės kaina nebuvo pigi, nes jai reikėjo atsižadėti savo interesų Saaro krašte ir duoti jam didesnę autonomiją, geriau sakant, tam kraštui leisti daugiau priklausyti nuo Prancūzijos, negu nuo Vokietijos. Tačiau Adenaueris laimėjo tarptautinį vardą sau ir savo kraštui, nes galės dalyvauti tarptautinėj, ypač Europos, politikoje kaip lygus su lygiais. Kad galėtų dar daugiau laimėti, Vokietijos kanzleris išskrido į Washingtoną derėtis dėl apsiginklavimo ir paramos tam apsiginklavimui pravesti. Amerikiečiai jau seniai linksta suteikti didesnę ginklų pagalbą Vak. Vokietijai. Taigi galima laukti, kad ši Adenauerio kelionė kraštui atneš teigiamų vaisių — Vokietija gaus moderniškų ginklų ir pinigų patiems ginklus gamintis. Nors prancūzai šia min. pirmininko kelione nėra labai patenkinti, bet atvirai nė nesipriešina. Juk dabar buvęs jų priešas virto draugu ir eis už bendrus laisvųjų Europos kraštų reikalus. O kai Vokietija įsijungs į bendrą Europos gynybos planą, sustiprės ir visa antikomunistinė Vakarų politika.

MASKVA KIŠA KOJĄ

Prieš Vakarų valstybių susitarimą atsistojo Kremlius, Molotovo lūpomis pasiūlydamas naują „didžiųjų" konferenciją ir sutikdamas su ankstyvesniais Vakarų atstovų pasiūlymais dėl Vokietijos suvienijimo ir Austrijos laisvės suteikimo. Tačiau vakariečiai aiškiai žino, kad naujos konferencijos tikslas yra ne kas kita, kaip Maskvos kojos kišimas, kad Londono ir Paryžiaus sutartys nebūtų ratifikuotos Vakarų Valstybių parlamentuose. Ypač norima sutrukdyti sutarties patvirtinimą Vokietijos ir Prancūzijos parlamentuose. Vokietijai pasiūlomas labai viliojantis kasnis — Rytų Vokietija, o Prancūzijai — pagalba iš Maskvos. Bet ir vakariečiai supranta Kremliaus užmačias. Pirmasis jau viešai pasisakė prieš tokios konferencijos sušaukimą Churchillis, kuris sako, kad dabar dar nepatogu vesti tokius pasitarimus, nes nėra nieko aiškaus, ar bus galima susitarti. Washingtonas taip pat nenori gaišyti laiko. Manoma, kad Adenaueris nesunkiai nugalės socialistų opoziciją, kuri su Maskva eitų į bet kokias derybas. Prancūzai dar nieko nepasakė, bet pati tyla rodo, kad vargu ar derėsis. Dėlto spėjama, kad šis Molotovo žygis vėl praeis be jokių pasėkų, — Vakarai nesileis apgaunami.

PRANCŪZŲ VYRIAUSYBĖ KAIRĖJA

Vakarų politikus nustebino Prancūzijos min. pirm. Mendes-France staigus pasukimas į kairę — įsileidimas į kabinetą net šešių ministerių iš socialistų partijos. Svarbiausia, kad net gynybos ministerija pavedama socialistui. Aiškesnių komentarų dar nėra, bet manoma, kad Mendes-France siekia dviejų tikslų. Viena, jis nori socialistus atitraukti nuo komunistų ir, antra, sudėti visų dabartinių įvykių, kurie prancūzus įpareigoja labiau įsijungti į antikomunistinį bloką, atsakomybės dalį taip pat ir ant kairiojo bloko pečių. Ar tuo jis pasieks laimėjimų, sunku įspėti, bet galima tikrai spėti, kad prancūzų politika bent truputį pasuks į kairę. O jei bus progos socialistams stipriau pastatyti koją, tai Prancūzijos politika nuo Mendes-France prasidės smarkiai kairėti. Nesitikima, kad tai bus naudinga tiek pačiai Prancūzijai, tiek juo labiau visai Europai.

TRIESTĄ JAU VALDO ITALAI

Vienu iš didelių laimėjimų laikomas Triesto klausimo išsprendimas. Italai gana tvarkingai perėmė savo srities dalį, o jugoslavai — savąją. Nors nė viena iš šių dviejų tautų didelio entuziazmo nerodo, bet abi žino, kad viena nesutarimų priežastis buvo pašalinta. Po šio susitarimo italai stipriai atsistojo Atlanto Santarvėje ir jau pradeda kalbėti net apie prisidėjimą prie Balkanų bloko. Jugoslavai taip pat aiškiau pasisakė už Vakarus, nors jie dar vis tebestovi tarp Rytų ir Vakarų. Bet visgi kalbama, kad Jugoslavija gali pasukti net tiek į Vakarų pusę, jog net gali prisidėti prie Atlanto Santarvės. Tik iki tol dar turės praeiti daug laiko, nes Jugoslavijos vidaus santvarka Vakarams nelabai skaniai kvepia. Ar šitas pastarasis Vakarų valstybių sugebėjimas susikalbėti nebus priežastis Kremliui imtis naujų priemonių savo įtakai plėsti, dar kol kas neaišku, bet ateities įvykiai tai turės parodyti.

P. S.

Moderniškas universitetas, kur auga nauji mokslininkai.

BENDRU LIETUVIŠKU KELIU

Paskutiniųjų penkių metų bėgyje Argentinos lietuvių visuomeninis gyvenimas žymiai išsivystė ir sustiprėjo. Senųjų savišalpinių draugijų veikla išsiliejo į platesnes vagas, apimdama naujas tautines ir kultūrines sritis. Pasireiškė visa eilė naujų ir svarių sąjūdžių, susikūrė stiprūs meniniai sambūriai. Lietuviško jaunimo išsaugojimo reikalas tapo vienu iš svarbiausiųjų dienos klausimų.

Iš kitos pusės, baigia išnykti tie „frontai", kurie dar palyginus nesenai lietuvius skirstydavo. Įvairių įsitikinimų ir pakraipų asmenys ar draugijos nebevengia atvirai vienos kitų, randa kai kada bendrą kalbą ir nebešnairuoja su nepasitikėjimu ar nepasitenkinimu į tariamuosius varžovus ar „skaldytojus". Tuo atžvilgiu, Argentinos lietuviai gal galėtų būti net pavyzdžiu daugeliui lietuviškų kolonijų kituose kraštuose.

Visi tie reiškiniai yra tikrai džiuginą. Jie duoda daug šviesių vilčių ateičiai. Kad tos viltys pilnai pasiteisintų, tenka, tačiau, atkreipti dėmesį į vieną, visas draugijas neigiamai veikiantį, nedateklį, būtent nuolatinio ryšio stoką ir sutarimo bendrais reikalais. Prisiminkim kad ir pr. rugsėjo 4 dieną — tą patį vakarą Buenos Aires mieste ir apylinkėse įvyko keturi lietuviškų organizacijų pareigimai.... Pasėkoje nė vienas neturėjo to pasisekimo, kurio buvo užsitarnavęs. Panašus atsitikimas nėra pirmas. Turint pastovų ryšį mūsų organicazijų tarpe, tokių apgailėtinų įvykių galėtumėm visų labui lengvai išvengti. Kitas pavyzdys — mūsų Tautos Šventės — Vasario 16 d. minėjimai, kurie Lietuvos reikalams ir mūsų pačių vardo palaikymui tinkamoje aukštumoje turi didelės reikšmės, iki šiol neišėjo iš mūsų kolonijos ribų. Tuo tarpu jau nekartą teko matyti, kad platesnio minėjimo proga žmonės nebetelpa lietuviškose salėse. Yra tikrai pribrendęs metas išeiti į Buenos Aires miesto centrą ir suruošti tokią šventę, kurios atgarsiai nuskambėtų per visą Argentiną. Turim savo meninių pajėgų, yra mums draugingas „Coro Popular de Berisso", kuris, manau, mielai priimtų mūsų pakvietimą į panašų koncertą. Kol kas nė viena mūsų organizacija savo jėgomis negalėtų leistis į tokio užsimojimo vykdymą. Bendromis jėgomis, visų lietuvių vardu tai galėtumėm atlikti.

Dar kitas pavyzdys: daug kalbama ir nemaža veikiama jaunimo reikalu. Sutiksime, kad mūsų jaunimas nėra nei savišalpinis, nei parapijinis, nei trečias, nei ketvirtas. Jis dalyvauja ten, kur jam įdomu ir smagu, nesirodo ten, kur nuobodu, kur „nieko nėra". Norint jaunimą patraukti, yra būtina visuose lietuviškuose centruose sudaryti viliojančią ir jam įdomią aplinką, sąlygas šokiams, žaidimams, meniniams ir kultūriniams pasireiškimams. Čia vėl yra visų organizuotų pajėgų uždavinys, neišsprendžiamas siauruose vienos draugijos ar sambūrio rėmuose.

Šie yra vien keli pavyzdžiai daugelio, visas mūsų draugijas liečiančiu reikalu. Dėl jų visų anksčiau ar vėliau teks rasti bendrą kalbą. Kuo greičiau prie to prieisim, tuo daugiau bus laimėta. Ateitis parodys, ar tai turės pasireikšti Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybos rėmuose ar kitokiu būdu. Tai jau antraeilis dalykas. Kol kas, būtų tikrai sveikintina, jei viena iš senesniųjų, su nuosavom patalpom lietuviškų draugijų, sušauktų bendrą visų lietuviškų organizacijų atstovų pasitarimą, sudarymui viršminėto pastovaus ryšio. Arg. Lietuvių Bendruomenė savo laiku bandė panašų pasitarimą įvykdyti. Jai, tačiau, trūko savo patalpų, trūko ir reikalingo supratimo bei įvertinimo iš kitų pusės. Gyvenimas tuo tarpu rodo, kad yra būtinas reikalas jieškoti bendros kalbos. Pirmenybė priklauso mūsų savišalpinėm organizacijom. Kuri iš jų imsis šio svarbaus istorinio žygio, žygio, kuris bus įvertintas ne tik Argentinos lietuvių visuomenės, bet drauge taps pavyzdžiu daugeliui kitų lietuviškų kolonijų?

L. Sruoga.

Okupuotoje LIETUVOJE

SPECIALISTŲ VEŽIMAI TEBEINA

Kad išvežamieji į Sibirą ir į kitas tolimiausias Sov. Sąjungos sritis savo laiškais per daug nekeltų tarp žmonių nerimo, tai komunistinė propaganda nuolatos skelbia „plėšinių pirmūnų" tikrus ar tik jų vardu parašytus laiškus, kuriais visokiais būdais giriamas naujasis gyvenimas ir „plėšiniuose" tariamai pasiekti laimėjimai. Štai š. m. spalio 3 d. Vilniaus radijas vėl paskelbė į Akmolinsko sritį išsiųstų Kauno ir Alytaus auto transporto kontoros šoferių laiškus, kuriuose rašoma, kad šoferiai Skarancovas, Belevičius, Miglinas ir Obuchovas esą įrašyti į Akmolinsko srities „garbės lentą". Jie esą pasiekę „aukštus darbo rodiklius pervežant pirmojo derliaus grūdus"... Vilniaus radijas atvirai pripažįsta, kad „partijai pašaukus, šimtai T. L. jaunuolių ir merginų išvyko į naujų žemių įsisavinimo rajonus". Iš čkalovo srities Adamovskio tarybinio ūkio garliaviškė Aldona Budrevičiūtė, ten turinti baudžiavą vilkti su savo broliu Vincu, laiške taip pat prisipažįsta, kad tarp minimojo ūkio mechanizatorių esą „daug ir iš mūsų respublikos". Jie jau „įsisavino" 32.000 ha. Ji pati traktorium DT 54 suarusi 432 ha dirvonų. Pastebėję tokį aukštą jos „išdirbį", bolševikiniai vadovai pagaliau užsodino ant traktoriaus ir jos brolį, anksčiau turėjusį dirbti tik prikabinėtoju. Greta esą organizuojami dar 4 sovchozai, į kuriuos „įsisavinti derlingų stepių žemių", ligi tol niekeno nenaudotų, ji kviečia atvykti ir kitus savo draugus. Matyti, tokiais kvietimais bolševikai tikisi daugiau sutrauksią kandidatų, negu tiesiog paskirdami į darbus.

PRASTAI LIETUVOJE SU ŽEMĖS ŪKIU

Net „Pravda" š. m. rugsėjo 30 d. užsipuolė Lietuvos žemės ūkio vadovus ir Lietuvos kom. partijos vadovybę, kad „atsiliekama". Lietuvos laikraščiai š. m. spalio 1 d. gavo persispausdinti „Pravdoj" paskelbtą minimąjį V. Kornilovo straipsnį, pavadintą „Kodėl LTSR atsilieka vykdant žemės ūkio darbus?" Straipsnyje, be kita ko, rašoma: „Susidaro įspūdis, kad respublikinės organizacijos tik formaliais sumetimais darbo nutarimus, liečiančius žemės ūkio klausimus, kad galėtų pasakyti: mes turime šiuo klausimu nutarimą". Kom. partijos c. k. apkaltintas, kad silpnai organizavo „masinį politinį darbą kaime ir blogai mobilizavo dirbančiuosius neatidėliotiniems žemės ūkio darbams". Lietuva savo žemės ūkio darbais yra atsilikusi nuo kaimyninių kraštų. Visi žino, ką toks „Pravdos" papeikimas reiškia. Ir kaip neatsiliksi, jei Lietuvoje apstu tokių pavyzdžių, kurį pvz. š. m. rugsėjo 29 d. iškelia per Vilniaus radiją kad ir Druskininkų rajono „Taikos" kolūkio zootechnikas Latikas. Kalbėdamas apie kolūkyje veislei paliktas 28 telyčaites, jis pažymi, kad tik 8 iš jų buvo rastos tinkamos iš „produktyviausių visuomeninės bandos karvių", o kitos 20 — „kontrakcijos keliu įsigytos iš kolūkiečių, kurių karvės ... davė didžiausią pieno išmilžį". Šituo pasakymu atskleista ir visa sovietinio žemės ūkio „paslaptis" — kad geriausias telyčaites tenka skolintis iš „buržuazinių liekanų"...

Šiais metais „Tiesoje" iki įkyrumo rašyta apie gamybos didinimą ir ypač spartesnį duoklių atidavimą. Norint pasiekti geresnių rezultatų, kaip praneša rugsėjo 9 d. „Tiesa", sumažintos grūdų privalomųjų pristatymo normos 35%, taip pat nurašytas kolūkiams ir padieniams pristatytojams įsiskolinimas pagal privalomuosius grūdų pristatymus bei atlyginimą natūra už MTS darbus. Matyti, ir partija įsitikino, jog net ginkluoti MVD daliniai nebegali išreikalauti iš elgetynų jiems skirtųjų duoklių. Užtat kolektyvininkai viliojami į naujas pinkles, privertus juos sudaryti grūdų pardavimo sutartis su vartotojų kooperatyvais. Į Rusiją reikalaujama kuo daugiausia išvežti iš Lietuvos net ir šieno, o kolchozininkams partija siūlo tenkintis silosavimu bulvienojų, piktžolių ir kitų augalų, kuriuos tegali ėsti tik iš bado dvėsią gyvuliai.

KAIP PAVERGĖJAI SKIRSTO LIETUVOS GĖRYBES

„Tiesa" rugpiūčio 19 d. įtikinėjo, kad tarybinės santvarkos sąlygose lietuvių tauta įgijusi „tikrą nepriklausomybę". Kaip ji nepriklausomybe naudojasi, vaizdžiai rodo Vilniaus radijo rugpiūčio 20 d. paskelbtas pavyzdys. Girdi, per rugpiūčio dvidešimt dienų Kaišiadorių rajono kolchozai dvigubai daugiau pateikė duoklių suėmimo punktams daržovių, kaip per visą liepos mėnesį. Kas pasinaudojo daržovėmis, rodo jų paskirstymas. Dvidešimt tonų buvę pasiųsti Leningrado ir tik dešimt tonų Kauno prekybos organizacijoms. Skirstant kitus gaminius, dar mažesnė dalis paliekama lietuviams. Lietuvos gėrybes ir gaminius skirsto įvairios bazės, kurios priklauso tiesiai Maskvai. Lietuviai, kaip pavergto grašto žmonės, pavergėjų tik išnaudojami. Jie negali laisvai pasinaudoti tuo, ką savo lauke užsiaugina bei įmonėje pasigamina. Viskas eina per bazes ar vad. paruošų punktus į „plačiąją tėvynę". Vilniaus radijas ir rusų kolonistų organas „Sovetskaja Litva" rugsėjo 2 d. vėl sutartinai ragina kolchozininkus paskubėti greičiau atiduoti duokles Rusijai. Girdi, vakarų Ukrainos ir Maskvos srities kolchozai grūdų duokles atidavę net greičiau, negu užplanuota. Nepasiteisinsi pavergėjui, kad Lietuvoje derliaus valymas vėliau atliekamas, kaip Ukrainoje. Jiems nesvarbu, kad kolchozų darbo jėga darbymetėje svetur išvežta. Šiomis dienomis

(Nukelta į 2-rą psl.)

JEI VAKARAI DAR PALAUKS...

Pranašu būti — nedėkingas amatas — žemiškasis pranašas dažnai suklysta. Tačiau, stebint laiką ir aplinkybes, retkarčiais panorsti žmogus ir papranašauti.

Taigi, jeigu Vakarai dar desėtką metų palauks ir pagyvens ligšiolinėmis nuolaidomis raudonųjų atžvilgiu, tai kas gi tuomet atsitiks? Nagi, greičiausia, turės pasidaryti „tarybinė" Italija, „tarybinė" Prancūzija, gal ir Anglija, o taip pat — neužtruks dar kitas dešimtmetis — ir iš JAV galės pasidaryti „Tarybinių Amerikos Respublikų Sąjunga". Tik, žinoma, tuomet nebebus Eisenhoweris JAV prezidentu, Dulles — valstybės sekretoriu.

Šitie vyrai, jei dar gyvens, kažkur pro Beringo sąsiaurį bus išgabenti į šaltąjį Sibirą.

Be abejonės, dažnas, perskaitęs tokią baisią „pranašystę", nusijuoks ir pasakys, jog tai negalimas daiktas. Duok Dieve, kad tai būtų negalimas. Tačiau gyvenimo faktai — ką kitą rodo. Juk pradėjome dešimtuosius metus nuo II-jo Pasaulinio karo pabaigos. Teoretiškai — ar būtų kam nors įtikėtina, kad per tą nepilną dešimtmetį vakariečiai jau spėjo raudoniesiems išparduoti apie 1.000.000.000 žmonių?

Visi gerai žinome, kad po II-jo Pasaulinio karo pabaigos, dėl savo neryžtingumo, aklos politikos ir įvairių nuolaidų raudoniesiems, Vakarai atidavė į raudonųjų rankas milžinišką Kiniją, skaitančią penkis šimtus su viršum milijonų gyventojų (kiekvienas penktasis pasaulyje gimstąs kūdikis — yra kinietis), pusę Korėjos, Lenkiją, Čekoslovakiją, Rumuniją, Bulgariją, Vengriją, Jugoslaviją, Albaniją, kiek anksčiau — Pabaltijo valstybes: Lietuvą, Latviją, Estiją. Išpardavimo tempas stebėtinai greitas. Jeigu jis ir toliau vyks tokiu pat tempu — neužtruks išsiparduoti ir pardavėjai patys savęs...

Juk Italijoj ir Prancūzijoj net šiandien nekažin kiek tektų pakeisti, norint tas valstybes „sutarybinti". Tų valstybių parlamentuose ir šiandien didelė dalis atstovų — komunistai. Taigi, gal tik reikėtų pakeisti iškabą ir nekomunistus parlamento atstovus išvežti ten, kur raudonieji visus savo priešus veža. Anglija, kaip matome, diena iš dienos isteriškiau šaukia, jog reikia susitarti su raudonaisiais, reikia daryti jiems nuolaidas, reikia įsileisti raudonosios Kinijos atstovus į Jungtines Tautas ir t. t. Žodžiu, anglų manymu, viską reikia daryti, visokiausias nuolaidas, kad tik pataikauti raudoniesiems, kad tik nekiltų karas tarp Rytų ir Vakarų. Kad Sovietams karo keliu pavergimas naujų kraštų — taip pat nepakeliui, deja, ne tik eilinis anglas, besidomėdamas šunų lenktynėmis, komikais ir kitais kasdieniniais „triksais" neperpranta, bet ir jų politikos viršūnės — premjeras Sir Churchill su Edenu, atrodo, nenori suprasti. Jeigu raudoniesiems ir toliau taip lengvai seksis grobstyti valstybę po valstybės be karo — jie bus begaliniai patenkinti. Deja, niekas negalėtų duoti garantijos nei vienai dar nebesančiai laisvai valstybei, jų tarpe ir Anglijai, kad jos nesulauks to paties likimo, kokio sulaukė tautos ir valstybės pakliuvusios už geležinės uždangos.

Mes tremtiniai, jų vadinami „populiaresniu" vardu DP, ligi šiol buvom tarytum tyruose šaukiančios sąžinės balsu. Šaukėm, įrodinėjom, rodėm savo širdžių ir kūno žaizdas, padarytas bolševikų. Deja, Vakarų pasaulio demokratai ilgą laiką mumis netikėjo. Dabar — jau pradeda tikėti. Gaila, gerokai pavėluotai. Jeigu dar ilgiau palauks — galės būti ir visiškai vėlu, anot žodžių — šaukštai po pietų...

Mes baksnojom atbukusiems vakariečiams į sąžines ir tebebaksnojam. Jeigu jie mūsų nepaklausys ir nesigriebs preventyvinių priemonių prieš raudonųjų pavojų — jiems blogai bus. O mums — kas beliks? Tik juoktis iš jų nelaimės kruvinomis ašaromis, nes mes visvien visko netekom: ir savo Tėvų žemės, ir savo artimųjų, žodžiu, kas žmogui pasaulyje brangiausia.

Galimas daiktas, jog kiekvienas amerikonas arba kanadietis, bent kiek išprūsęs politikos srity, pagalvos, jog neįmanoma JAV ar Kanadą Sovietams okopuoti karinėmis pajėgomis. Galimas daiktas, tačiau, jeigu ir toliau raudoniesiems taip seksis šiuose kraštuose, kaip ligi šiol sekėsi, jie iš vidaus išsprogdins juos. Pav., nors ir dabar. Juk yra nežabotai plati dirva raudoniesiems JAV, taip ir Kanadoj, pasireiškus nedarbo reiškiniams. Spauda rašo, jog metai iš metų, jeigu nebus griebtasi kokių nors ypatingų priemonių, reikalai dar blogėsią. „The Globe and Mail" rašė, jog lygiai už vienerių metų, t. y. 1955 m., JAV bedarbių būsią dvigubai daugiau, negu šiemet. Kanada yra kraštas — ūkiškai daug priklausąs nuo JAV ekonomikos, jeigu tenai bus sunkiau ir čia pasunkės. Ir šiuo metu, pav. Toronte, yra lygiai du kartu tiek bedarbių, kiek jų buvo pernai šiuo metu.

Dėl darboviečių sušlubavimo reiškiasi ir gana tragiškų reiškinių. Prieš keletą dienų teko skaityti dienrašty „The G. and M." tokią baisią žinutę. Tūlas darbininkas, išlaikąs penkių asmenų šeimą, prieš ketvertą mėnesių neteko darbo ir ligi šiol negalįs jokio pragyvenimo šaltinio surasti. Gyvenąs su didoka šeima vien tik iš 24 dolerių savaitinės pašalpos iš nedarbo įstaigos. Nelaimei, neseniai apdegusi minimo darbininko 13 m. duktė. Nuo jos buvę nuplėšti bedegą drabužiai ir visas kūnas išpiltas pūslėmis. Kaimynai, nudrėskę degančius drabužius, šokosi iškviesti ambulatorinę mašiną. Gi sužalotoji mergaitė — prašyte prašiusi jų: „Dėl Dievo, nešaukite ambulanso. Mano tėvelis bedarbis. Iš ko jis užmokės?.. Aš ir taip pagysiu".

Tokie ir panašūs reiškiniai — yra geri talkininkai raudoniesiems. Ypatingai tiems, kurie bolševikinio rėžimo nepažįsta ir galvoja, jog Sovietų Sąjungoj nėra nei bedarbių, nei darbininkams streikuoti nereikia, žodžiu, gyvenimas kaip rojuj...

Nedarbas — nedarbu, tačiau Sovietai ir dar „triukų" pridarys Vakarų pasaulio kapitalistams. Jie užėmė ir užblokavo jiems visas rinkas pasaulyje, jie dar gali mesti milžiniškus kiekius vergų iškasto aukso pigia kaina į pasaulinę rinką ir t. t. Taigi, nežaboti raudonieji dar ir ekonominiam fronte gali daug pakenkti vakariečiams. Žodžiu, pakol bolševizmas nebus fiziškai sunaikintas, jis kenks pasauliui tol, kol visą užims arba pats žus.

Pr. Alšėnas.

SPAUDOS METAI

Pasaulio Lietuvių Archyvas JAV, šiais Spaudos Atgavimo sukakties metais, kviečia rengti parodas, ruošti minėjimus, rinkti periodikos komplektus, knygas ir kitokią archyvinę medžiagą ir siųsti jam apsaugai.

Be to, šis Archyvas numato suruošti visų pasaulio kraštų lietuvių spaudos parodas, kad lankantieji šias parodas, gautų apie kiekvieno krašto lietuvius pilną vaizdą. Šiam reikalui prašytumėm ir Vokietijoje esančius tautiečius prisidėti renkant virš minėtą medžiagą ir ruošiant paskaitas. Surinktą medžiagą (įvairius, mums ateityje turinčius istorinės vertės raštus, bendruomenių nuveikti darbai, protokolai ir pan.) galima siųsti tiesiai į JAV adresu: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Ill., USA arba PLB Vokietijos Krašto Valdybai, Weinheim Bergstr., Postfach 233.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.).

Klaipėdos prekybiniame uoste gyvas judėjimas, — giriasi okupantai per Vilniaus radiją. Girdi, iš visų Rusijos vietovių atplaukia vis nauji laivai. Nieko naujo. Ir pernai šiuo laiku tas pats radijas panašiai skelbė. Žymi dalis naujo derliaus javų ir kitų žemės ūkio gaminių kaip tik yra nukreipta į Klaipėdos uostą.

Kiek anksčiau yra miręs venerologas prof. Karuža, o liepos 14 d. mirė ir Kaune palaidotas vienas iš žymiausių Lietuvos istorikų, prof. Ign. Jonynas.

SOVIETINIO GYVENIMO KRONIKA

Vilniaus radijas š. m. rugsėjo 25 d. paskelbė, kad Nemuno upeiviai savo veikloje seką Volgos upeivių iniciatyvą, tik smulkiau nepaaiškino, kokios rūšies yra toji „iniciatyva" — matyti, dėl to, kad daug kas dar iš padavimų atsimena, kokia yra „Volgos upeivių iniciatyva" nuo Stenkos Razino laikų. Vilniaus radijas tik tiek pažymėjo, kad motorlaivis „Volga", kapit. Govorovo vadovaujamas, išplaukęs iš Kauno su 100 t. kroviniu, į Jurbarką atplaukė trimis valandomis greičiau, negu buvo užplanuota. Girdi, „paspartintais greičiais" naujo derliaus grūgus gabeną taip pat motorlaiviai „Amūras" ir „Angara". O iš viso Nemuno upeiviai, kaip giriasi okupantai, šiemet pergabenę dešimtimis tūkstančių tonų daugiau, negu per tą patį laiką, praėjusiais metais. Ne vienas iš lietuvių norėtų žinoti, ką motorlaiviai „Volga", „Amūras" ir „Angara" į Lietuvą atgabeno vietoj į Rusiją išvežtų lietuviškų gėrybių? Kodėl apie tai okupantai tyli? Kodėl jie nieko nesako apie tuos atvejus, kai patys lietuviai niekais paverčia perdaug ryškią okupantų rusų šios rūšies ‚iniciatyvą", kaip kad yra pvz. atsitikę su „Marijos Melninkaitės" laivu — 1952 metais. „Marijos Melninkaitės" vardu buvo perkrikštytas senasis lietuvių laivas „Aušra". 1952 m. rudenį „M. Melninkaitės" laivą, kuriuo plaukė agitatorių komanda, pakeliui sustabdė partizanai. Jie laivą iš pradžių apšaudė — tada agitatoriai įšoko į vandenį. Bet kapitonas laivo neapleido ir jį pasuko į krantą. Sūjęę į vidų „miško broliai" išpylė visą kurą ir laivą padegė. Laive išdegė medinės dalys, bet pats laivas nenuskendo.

* **N. Lietuvos laikais per Vėlines Kauno kapuose** susirinkdavo tūkstančiai žmonių, kurie prisimindavo savo mirusius artimuosius ir kapinėse palaidotus valstybės vyrus bei visuomenės veikėjus. Ypač įspūdingos iškilmės būdavo karių kapuose prie impozantiško karių paminklo. Tačiau šį paminklą, paskiausiai gautomis žiniomis, bolševikai pradėjo 1952 m. pavasarį griauti. Žmonės ir dabar per Vėlines ir Visus Šventuosius sueina į kapus. Karių paminklą tuomet apsupa milicija, kuri prie jo neleidžia prieiti, nes žmonės stengiasi ant paminklo uždėti gėlių ir degančių žvakučių. Nekartą pasitaikydavo, kad ir pro tokią milicininkų „užtvarą" pralindę vaikai uždegdavo žvakutes, kurias paskum milicija kepurėmis nudaužydavo. 1953 m. minimasis karių paminklas buvo apvestas 3 m. aukštumo medine tvora, kurios lentos iš oro buvo dar sustiprintos vielomis. Bet su laiku žmonės tas vielas apkarpė, o į lentas prirašė visokių tautinių šūkių. Toji pati scena per Vėlines kartojasi kasmet ir baigiasi minios didingai giedamu Tautos himnu. Pasitaikydavo, kad milicija stengdavosi kurį nors iš demonstrantų suimti, bet žmonės milicininkų neprileidžia prie numatytų jų aukų. Pereitais metais per Vėlines aplink šį paminklą buvo sustatyti jau ne eiliniai policininkai, bet leitenantai ir vyr. leitenantai. Tačiau ir vėl pasikartojo įprastinės scenos, nors pačioje minioje buvo ir neuniformuotų milicininkų.

Pasaulio Lietuviai

AUSTRIJA

* **Grįždami iš Vokietijos** lankėsi Zamse pas Kauno Arkivyskupą Tėvas Dr. K. Reklaitis, kuris rūpinasi J. E. Vilniaus Arkivyskupo Jurgio Matulevičiaus šventuoju paskelbimo reikalais, ir Vatikano Radio lietuvių valandėlės direktorius kun. Dr. V. Kazlauskas. Vatikano radijas dabar jau kasdien duoda 15 min. programą lietuviškai ir Austrijos lietuviai gali lengvai ją išgirsti: vakare 7 val. mūsų laiku įvairiomis trumpomis bangomis.

* Aplankęs Vokietijos lietuvių kolonijas ir daugelyje vietų suteikęs sutvirtinimo sakramentą J. E. Vysk. V. Padolskis grįždamas Romon aplankė Kauno Arkivyskupą ir aptarė aktualiuosius katalikybės klausimus. Jo Ekscelenciją lydėjo Romos liet. Kolegijos ekonomas kun. A. Jonušas.

AUSTRALIJA

* **Liet. Bendr. Adelaidės** apylinkės valdyba ruošia visuomenei naudingų paskaitų ciklą. Rugpiūčio 15 d. V. Morkys skaitė paskaitą apie „Baimę ir autosugestiją", kurioje dėstė, kaip iš baimės ir rūpesčių kartais atsiranda ligos ir kaip jas gydyti. Rugpiūčio 29 d. buvo Dr. Šeštoko paskaita „Džiova ir jos gydymas".

BRAZILIJA

* **Ibirapuros parke** moderniškuose rūmuose „Palacio das Nacoes" buvo suruošta 40 tautų paroda. Tenai nedidelis kampelis teko ir lietuviams. Mažoji „Lietuva" buvo antrame aukšte. Parodoje buvo gražių eksponatų. Išlaidoms padengti vyr. Komitetas surengė spalio 9 d. gražų vakarą su įdomia programa ir šokiais.

JUNGT. AMER. VALST.

* **Lietuvių Bendruomenės LOKas** paskelbė pranešimą dėl registracijos Bendruomenės centruose: savo apygardos valdyboje ar tiesiog JAV LOKe. Registruotis gali kiekvienas tiesiogiai arba per kitus asmenis tie Amerikos lietuviai, kurie praktiškai nepriklauso prie savo gyvenamųjų vietovių apylinkių. Tautiečiai taip pat paskatinti įnešti tautinio solidarumo mokestį.

* **Visi Kersteno komiteto nariai** kandidatuoja į naująjį JAV kongresą. Kurie iš jų bus išrinkti toliau, parodys lapkričio 2 d. Tačiau dabartinio komiteto įgaliojimai dar nesibaigia iki š. m. gruodžio 31 d., ir po rinkimų komitetas galėtų apklausinėti dar keleta liudininkų. Nutarta plačiau apklausinėti Wilkes Barre, Pa., kur buvo sutarta iškviesti ir visą eilę lietuvių.

* **Dėl sumažėjusio darbo** pastaruoju metu ir visa eilė lietuvių atleista iš tarnybų. Atleistieji gauna po 30 dol. bedarbio pašalpą savaitei. Metęsi į namų ir automobilių pirkimą mūsų tautiečiai jau kiek apsiramino. Daug kas priima amerikiečių pilietybę. Tik skundžiamasi, kad jaunimas smarkiai nutausta, o nemaža, palyginti, lietuvaičių išteka už amerikiečių. Užtat tų mūsų tautiečių, kurie yra vedę vokietes, žmonos jau beveik visos gerai išmokusios lietuviškai ir kalba jau veik be jokio akcento.

* **Chicagoje įvykusį** laisvės festivalį organizavo Chicagos katalikai. Dramatizuotu montažu įspūdingai buvo priminta apie pavergtąsias tautas anapus geležinės uždangos. Montažo mintis buvo skatinti laisvąjį pasaulį siekti šių tautų išlaisvinimo. Įspūdingai pasirodė įvairių tautų — lietuvių, latvių, lenkų, čekų, ukrainiečių ir kt. — chorai. Lietuvius atstovavo Chicagos ansamblis „Dainava". Montažui vadovavo du žymūs Hollywoodo artistai: Jose Ferer ir Robinson. Atskiromis scenomis buvo iškeltas viso pasaulio tautų įnašas kultūros ir civilizacijos lobynan. Montaže didelį įspūdį padarė scena, parodanti partizanų kovą prieš pavergėjus. Baigiant buvo parodyta scena, vaizduojanti nacių ir bolševikų ištremtuosius bei nužudytuosius, kurie siaubingoje eisenoje vienu balsu maldavo: atsiminkite mus, neapleiskite mūsų! Lietuvių pasirodymo organizatoriai buvo Dr. P. Grigaitis, Dr. V. Sruogienė, P. Jonikas, Talala ir Velička.

* **Tremtinių moterų iniciatyva** pernai New Yorke buvo įkurta moterų organizacija. Toje organizacijoje dalyvauja visų dešimties sovietų pavergtųjų Vidurio ir Rytų Europos valstybių moterys. Per trumpą savo veiklos laiką Europos Moterų Taryba Tremtyje yra paruošusi ir pasiuntusi eilę memorandumų. Be to, supažindinti su mūsų kultūra buvo suruošta keletas koncertų ir arbatėlių, kur pasirodė žymesniosios mūsų meninės jėgos. Dabar užsimota dar įvykdyti didesnį uždavinį, būtent suruošti parodą, kurios tikslas būtų parodyti svetimiesiems, kokį įnašą pasaulio mokslui, menui ir literatūrai yra padarę tremtyje atsidūrę mūsų mokslininkai, menininkai, rašytojai ir kompozitoriai. Paroda apims laikotarpį nuo 1944 m. Panaudoti bus ir lietuvių kalba išleisti kūriniai. Išleidusio tris ar daugiau kūrinius autoriaus bus išstatyta biografija ir atvaizdas. Parodai taip pat reikalingi muzikos kūriniai ir meno kritikos leidiniai. Reikalingi mūsų menininkų ir dailininkų atvaizdai, suglaustos biografijos ir jų darbų ar pasirodymų kritikos svetimomis kalbomis. Paroda numatoma atidaryti š. m. lapkričio pabaigoje. Greičiausiai ją atidarys p. Nixon, JAV viceprezidento žmona, kuri drauge bus ir parodos globėja. Mūsų tautos garbė reikalauja, kad lietuviškas skyrius parodoje kiek galint pilniau pavaizduotų mūsų tautos kūrybingumą ir mūsų įnašą į pasaulio kultūros lobyną. Todėl visi kviečiami talkon.

Lietuvių grupę Europos Moterų Tarybos Tremtyje sudaro: Regina Sidzikauskienė (pirm.), Gunhilda Brakienė, Vlada Brazaitienė, Viktorija Čečetienė, Alena Devenienė, Magdalena Galdikienė, Irena Giedrikienė, Vincė Leskaitienė ir Alina Stakienė.

ŠVEICARIJA

* Šiuo laiku Šveicarijoje gyvena, Krašto Valdybos žiniomis, 86 lietuviai, kurių 25 šeimos: grynai lietuviškos 12 ir mišrios — 13. Mišriose šeimose priskaitoma ir prof. Ereto šeima, tačiau darbuotės bei dvasios atžvilgiu ši šeima yra reikalinga skaityti grynai lietuviška. Viengungių yra 33, jų tarpe 6 našliai ir 1 išsiskyręs. Šveicarijoje gyvena 14 ligonių bei nedarbingų lietuvių. Vaikų skaičius — 8.

Be virš minėtų, Šveicarijoje gyvena apie 50 lietuvaičių vienuolių, su kuriomis Krašto Valdyba neturi artimesnio ryšio.

Lietuviai Šveicarijoje gyvena labai išsisklaidę. Daugumas yra susibūrę Züricho ir Berno apylinkėse. Pavieniai lietuviai gyvena prancūziškoje vakarų Šveicarijos dalyje ir Tessin'e. Krašto Valdybos būstinė yra Züriche.

Lietuvių vardas Šveicarijoje yra geras. Tenka paminėti, kad Šveicarijoje gyvenąs kun. Jonas Juraitis yra paskirtas vienos parapijos klebonu ir turi Garbės Piliečio titulą.

IŠVYKO Į Š. AMERIKĄ

Marija ir Jonas Narbutai spalio 25 d. lėktuvu išskrido į JAV-bes nuolatiniam apsigyvenimui. Jie yra vieni iš tų mūsų tautiečių, kurie, gelbėdami gyvybę nuo raudonojo siaubo, pastarojo karo metu pasitraukė iš Lietuvos ir per karo griuvėsius, tremtį ir vargus prieš pusseptintų metų pateko Argentinon. Įsikūrimas naujame krašte nebuvo lengvas, bet savo darbštumu jie jau buvo savo gyvenimą susitvarkę, bet kviečiami giminių ryžosi persikelti į didesnę lietuvių koloniją. Taip pat tikisi, kad JAV-bėse bus didesnės galimybės dirbti savo profesijoje. Dr. J. Narbutas yra baigęs Vienos universitete, Austrijoje, veterinarijos mokslus ir Lietuvoje dirbęs savo specialybėje Kauno miesto savivaldybėje, „Maisto" fabrike ir kt. Vėliau dar yra studijavęs chemiją ir farmaciją. Be to, abu p. p. Narbutai yra taip pat ir meno žmonės — dainininkai. Ne kartą lietuvių kolonija yra girdėjusi jų solo dainų Lietuvių Salėje, o p. Narbutienė dažnai giedodavo lietuvių bažnyčioje. Dr. Narbutas yra davęs „Laiko"' skaitytojams įdomių žinių apie naujausius atradimus vaistų srityje.

Savo bendradarbiui Dr. J. Narbutui, persikėlusiam į kitą žemės pusrutulį, taip pat ir p. Narbutienei linkime gerai įsikurti ir ten greit įsijungti į lietuvišką darbą, o savo Argentinos lietuvius prisiminti, bendradarbiaujant ir toliau jų spaudoje.

S-P-O-R-T-A-S

„KOVAS" — C. A. y S. INDEPENDIENTE DE HURLINGAM 33 — 40

Lietuvių Aušros Vartų par. sporto aikštelėj spalio 23 d., šeštadienį, įvykusiose krepšinio rungtynėse tarp „Kovo" ir Independiente de Hurlingham komandų atnešė pactariesiems neaukštą laimėjimą. Pažymėtina, kad Independiente komandoj žaidė du lietuviai — Alfonsas Janulis ir R. Bubnovas (Sp. Klubo „Kovo" vicepirmininko J. Bubnovo sūnus), kuris krepšinį žaidžia dar tik pirmi metai. Independiente parodė gerą žaidimą ir puikų kondicinį pasiruošimą, kuris leido išlaikyti bemaž visą rungtynių laiką greitą žaidimo tempą. Kalbant apie Independiente, malonu pažymėti, kad jų komandoj geriausias žaidėjas buvo mūsų tautietis A. Janulis, pats vienas savai ekipai surinkęs 12 taškų ir pasižymėjęs kaip puikus vidutinių distancijų metikas. Daroma pastangų ir tikimasi, kad A. Janulis svarbesnioms „Kovo" rungtynėms su svetimtaučiais ateis mūsų vyrams į talką.

Rungtynės pradedamos staigiais abiejų komandų antpuoliais, kur didesnė sekmė lydi Independiente metimus. Jie pasiekia pirmuosius taškus, bet neatsileidžia ir mūsiškiai. Antroj pirmo kėlinio pusėj koviečiai ne tik išlygina rezultatą, bet ir persveria savo naudai. Vistik kėlinį pralošiama penkių taškų skirtumu. Antram kėlinyje žaidimo vaizdas panašus, kur mūsų vyrus lydi eilė nesėkmingų metimų iš po krepšio. Įdomus ir gyvas susitikimas baigiasi 33 — 40 Independiente naudai. Prie geresnės laimės ir stipresnio kondicinio pasiruošimo „Kovas" galėtų laimėti prieš šią stiprią komandą. Paskirus mūsų žaidėjus sunku būtų išskirti — visi kovojo ryžtingai ir buvo verti laimėjimo. Žaidė ir taškų laimėjo: Cepelevičius — 8; Petronaitis — 0; Arlauskas — 12, Bandžius — 11; Dijokas — 2. Po rungtynių abiejų komandų sportininkai turėjo bendrą pobūvį kavinėje „Kaunas". Tikimasi, kad revanšinės rungtynės įvyks Hurlingham'e, gražioje Independiente sporto aikštėje.

*

— Sporto Klubas „KOVAS" savo v-bos nario P. Karavaičio vestuvių proga įteikė pastarajam gražų sveikinimo adresą su 800 pesų vestuvine dovana. Tai gražus žestas, kur malonūs ir draugiški linkėjimo žodžiai paremiami sportiško solidarumo parama.

*

— Šių metų spalio 30 d. Aušros Vartų lietuvių parapijos sporto aikštėje įvyks krepšinio rungtynės tarp „KOVO" ir argentinų San Isidro komandų.

*

— Lapkričio 13 d. 16 val., per Lietuvių Aušros Vartų parapijos šventę, įvyks labai įdomios ir svarbios krepšinio rungtynės tarp „KOVO" ir stiprios amerikonų komandos — „YANKEE ALL STARS". Visi kviečiami šių įdomių rungtynių pasižiūrėti ir palaikyti savuosius šiam svarbiam susitikime.

*

— Pranešama, kad Sp. Klubo „Kovas" v-bos posėdis įvyks š. m. spalio 30 d., šeštadienį, 17 val. Aušros Vartų liet. par. patalpose. Bus aptariama mūsų sportininkų susitikimas su amerikonais ir kiti svarbūs ateities sportiniai klausimai.

BUENOS AIRES

* **F. Zaukas** atvyko iš Rosario ir aplankė p. p. Kanapinskus.

* **Marija Zienkaitė** gimtadienio proga gavo daug dovanų, o ją sveikinusieji tėveliai pavaišino skaniais tortais. A. Zienka yra menininkas ir atliekamu laiku paišo paveikslus. Pažadėjo lietuvių muziejų papuošti originaliu paveikslu.

* **G. Gervylytė Musič** su savo vyru išbuvusi virš 4 mėn. JAV grįžo vėl į Argentiną. Ji dirba savo grožio salone. Jos mamytė Petronėlė buvo smarkiai susirgusi, bet po kelių savaičių ligos vėl atgavo sveikatą.

* **Juozas Juzeliūnas** iš Kordobos kalnų atvyko keletai savaičių į Buenos Aires nuomos reiaklais. Jis turi gražią vasarvietę Bialet Basse, į kurią priima atostogautojus.

* **Jonas ir Vladė Packevičaitė Žabarauskai** savo dukters Olgos Janės krikštynų proga lapkričio 16 d. suruošė puikias vaišes. Vaišėse dalyvavo daugiau kaip šimtas žmonių. Krikšto tėvais buvo Antanas Sliukas ir Janė Launikonytė iš Berisso.

* **Danguolė Valentinaitė ir Romualdas Valentinas** spalio 17 d. priėmė Pirmąją Komuniją. Ta proga buvo pakrikštyta jauniausioji dukrelė Žvaigždutė Jieva. Jų tėveliai yra naujieji emigrantai. Tėvelis buvo Šiaulių Teatro aktorius ir Argentinoje pasižymėjo vaidyboje geru režisavimu.

* **V. Nalivaika**, anksčiau čia buvęs mokytoju, o dabar turįs pensijoną „Lietuva" Ibicuy salose, Entre Rios provincijoje, šiomis dienomis lankėsi Buenos Aires. Jis atsivežė filmų iš lietuvių gyvenimo tose salose ir jas parodė sostinės tautiečiams.

* **J. Janušis** spalio 16 d. Aušros Vartų bažnyčioje turėjo iškilmingas gedulo pamaldas už savo neseniai mirusią žmoną a. a. Marijoną Kulnytę Janušienę ir tėvą a. a. Stanislovą Janušį. Pamaldose dalyvavusiems savo giminėms ir pažįstamiems p. Panušis ir duktė Onytė Lietuvių Salės svetainėj surengė vaišes, kurių metu visus pakvietė dalyvauti lapkričio 1 d. šventinime paminklo, kurį pastatė San Justo kapinėse.

* **Pranas Buzas** spalio 25 d. savo artimųjų tarpe atšventė 61 metų amžiaus sukaktį.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame Lietuvių Radijo Valandėlės Vadovybei už nuolatinius skelbimus, duodamus mūsų aktualijomis radijo pusvalandžiuose.

Avellanedos Tėvai Marijonai

PADĖKA

Visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems, dalyvavusiems pamaldose už a. a. Marijos Kulnytės Janušienės ir Stanislovo Janušio sielas lietuvių par. bažnyčioje š. m. spalio 16 d., nuoširdžią padėką reiškia

Jonas Janušis ir Onytė Janušytė

PADĖKA

Visiems mūsų prieteliams, dalyvavusiems Hurlingham bažnyčioje pamaldose, laikytose už a. a. Jono Kesyliaus sielą, nuoširdžiai dėkojame

Olimpija Kesylienė ir sūnus Oskaras

MONTEVIDEO

URUGVAJAUS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ATVIRAS LAIŠKAS ARGENTINOS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI IR VISIEMS PIETŲ AMERIKOS LIETUVIAMS

Visi lietuviai, skaitantieji lietuviškai leidžiamą spaudą, žino, kad Pietų Amerikoje yra du vienas kitam labai panašūs ir tauriems lietuviams kenksmingi laikraščiai. Abudu laikraščiai užsiima šmeižtų ir melagingų žinių skleidimu, abu garbino ar tebegarbina Lietuvos pavergėjus ir piršo ar tebeperša lietuviams sovietinius pasus. Iš to, kas pasakyta, jau gal visiems bus aišku, kad tuodu laikraščiu yra Urugvajaus komunistų „Darbas" ir „Argentinos L. Balsas". Kad taip elgiasi „Darbas", visai nestebėtina ir suprantama, nes šmeižtai ir melagystės yra komunistų propagandos svarbiausias ginklas. Bet kai kurie dar nusistebi, kad taip elgiasi ir laikraštis, kuris save vadina „Argentinos Lietuvių Balsu" ir kurio redaktorius dar tebepriklauso Argentinos Liet. Bendruomenei. Šiuo atveju mes norime atkreipti Argentinos Lietuvių Bendruomenės ir visų Pietų Amerikos lietuvių dėmesį ir pareikšti viešą protestą prieš naują „Argentinos L. Balsso" nusikaltimą lietuviškai visuomenei. „A. L. Balso" leidėjai ar redaktoriai, matyt, norėdami pateisinti savo kai kuriuos susikompromitavusius ir komunistams dirbančius bendradarbius, patalpino 1005 savo laikraščio numeryje neva tai iš Montevideo atsiųstą J. Svajūno korespondenciją. Nežinomo J. Svajūno vardu prisidengęs slapukas įžūliai ir nepadoriai apšmeižia lietuviams nusipelniusį rašytoją, garbingą mūsų bendruomenės narį ir Lietuvos Pasiuntinybės pareigūną p. Kazimierą Čibirą. Lietuvių Tauta visada liks dėkinga p. Kazimierui Čibirui už tiek daug jo parašytų knygų ir straipsnių, ginančių ir garsinančių Lietuvos ir lietuvių Tautos garbę. Savo garbingu gyvenimu ir lietuvišku veikimu jis nusipelno tauraus lietuvio vardo ir garbės. Ir to jam negalės nei atimti nei sumažinti tie, kurie apgaudinėjo lietuvius, ar įpiršdami jiems sovietiškus pasus, ar kitokiais būdais „dirbo" komunistus bei organizavo Paršaičio „pasiuntinybes". Veltui jie tik vargsta savo pačių nusikaltimus Lietuvių Tautai primesdami lietuviui, kuris visu ryžtingumu ir savo aiškiais įsitikinimais kovoja su tėvynės pavergėjais bei jų pataikūnais. Niekas tai melagingais šmeižtais netikės, nes visi ir Argentinoje ir Urugvajuje gerai pažįstą rašytoją Kazimierą Čibirą ir tuos šmeižikus, nuo kurių jau daugelis yra nukentėję. Kiekvieno lietuvio rūpestis turėtų būti kuo greičiau iššluoti ir savo namų tuos abu suminėtus šmeižtlapius.

U. L. B. Valdyba

ŽIRKLĖS ATSILIEPĖ

Mums nurodžius, kaip Urugvajaus lietuvių kolonijoje kaikurie triukšmingi „pažangieji" bando dėtis patriotais ir tuo pačiu metu bendradarbiauti su komunistais ir jų prisidengusiais agentais, „pažangiojoje'" spaudoje „žirklės" bematant atsiliepė net su nenormalumo pažymiais. Besiteisindami kodėl jie landžioja pas Maskvos pastumdėlius, su jais lėbauja ir jiems aukoja, „patriotai'" daugiau nieko neišranda, kaip iškolioti ir apšmeižti padorius lietuvius... Mažesniame rately aiškinamasi kiek jau atviriau: buvusiam „grinininkų" pirmininkui, esą, reikalinga lankyti komunistų klubą, nes jis turįs palydėti ten savo sūnelį... Kaikas taigi tikrai nuėjo į kraštutinumus ir už tai net neteko „prezidento" šlovės.

Tačiau Urugvajaus lietuvių kolonijoje taip pat nėra paslaptis, kad visos šios tarškančios „žirklės" yra agituojamos ir mėtomos iš anapus La Platos, iš vieno ir to paties jų laikraštuko redakcijos.

Kultūrietis

Argentinos Lietuviu Prekybininkų ir Pramonininkų Sąjungos keliu

Kiekviena nauja mintis, naujas sumanymas ar sąjūdis randa pritarimo ir ėmėjų, bet sulaukia ir pasipriešinimo. Tai pilnai suprantama, nes svarbiais ir reikšmingais klausimais negalima iš karto lengvai susitarti. Ne kitaip atsitiko ir su ALPP Sąjungos kūrimu. Daug tautiečių suprato jos svarbą ir reikalingumą, kiti pažiūrėjo į Sąjungą kiek kitaip. Nepagailėjo jai nepamatuotų priekaištų bei kritikos.

Nesileidžiant į ginčus, tenka pažymėti kai kuriuos faktus, dėl kurių, manau, nebus nuomonių skirtumo.

1. Argentinos lietuvius jungia bendra kilmė, bendra kalba, bendri papročiai. Iš to kyla vienodas visuotinis, tautinis ir kultūrinis veikimas, kuriuo išsaugojamos kilnios lietuviškos vertybės ir atitolinamas nutautėjimo pavojus. Kad mūsų visų pastangos būtų tikrai sekmingos, reikia, kad turėtume ir medžiaginį pagrindą. Kol to medžiaginio pagrindo nebus, kad ir su geriausiais norais, nepajėgsime pilnai atsiekti didelių dalykų. Išvada — stiprus ekonominis susitvarkymas yra būtinas kultūrinių ir tautinių vertybių išsaugojime. Kaip pavyzdį, galime paimti anglų, prancūzų, šveicarų ar žydų susiorganizavimą.

2. Nors gerai įsikurtume ir turėtume dideles įmones, pelningas tarnybas, bet jeigu nesuderinsime savo veikimo, nepajungsime medžiagines vertybes kultūriniams tikslams, nepasieksime didelių dalykų. Mes kol kas gyvename gražiais šūkiais, tuo tarpu kitos tautos dalykus pritaiko savo gyvenimui, sukurdamos dideles kultūrines įstaigas ir savo vaikams užtikrindamos geresnį rytojų. Jeigu mes turėtume savo organizacijose stiprų ekonominį pagrindą, atidarytume mūsų jaunimui daug galimybių. Jis išsimokslinęs prisidėtų prie tų pačių lietuviškų įmonių klestėjimo ir jų pažangos.

3. Mūsų jaunoji karta, beaugdama ir beeidama mokslus Argentinoje, greitai susipažįsta su tais patogumais ir pramogom, kurias teikia vietiniai klubai ir organizaciniai rateliai. Būtų nerimta laukti, kad vien dėl meilės Lietuvai ar iš pagarbos savo tėvams jaunimas amžinai pasitenkintų antraeiliais, trečiaeiliais patogumais. Juk daugelis žinom, kiek gražaus lietuviško jaunimo negrąžinamai paviliojo Club de Gimnasia y Esgrima, irklavimo klubai Tigrėje ir t. t. Kas tuo kaltas? Bejieškodami kaltininkų nieko nepasieksime. Mūsų pirmoji pareiga atitaisyti susidariusią pražūtingą padėtį. Reikia imtis kokių nors priemonių.

Mes visi lietuviškai galvojantieji, be jokių pažiūrų skirtumo, turime parodyti, kad ir mes nesame nei kiek menkesni už kitus. Tie, kurie organizavo ALPP Sąjungą, skaitėsi su virš išdėstyta tikrove ir nori kuo galima greičiau užpildyti tas spragas, kurios jaučiamos lietuviškoje visuomenėje. Organizatoriai sau niejieško nieko. Dauguma jau gerai įsikūrę ir aprūpinti materialiniu pagrindu. Jie paaukojo daug laiko ir nemažai pinigų iki sukūrė tą Sąjungą. Savo paskirtimi Sąjunga nekenkia ir nenori pakenkti nei vienai lietuviškai organizacijai. Ji pasiryžusi bendradarbiauti ir nori prisidėti prie jau dirbamo lietuviško darbo. Taip pat Sąjunga priima visus tautiečius, kuriems rūpi Sąjungos tikslai.

Atstovaujant stiprų medžiaginį pagrindą ir patikimą mūsų visuomenės sluogsnį, Sąjunga tikisi daug prisidėti prie kultūrinių vertybių išsaugojimo. Yra pilnai suprantama, kad medžiaginis pajėgumas turi būti papildomas organizaciniais ir kūrybiniais sugebėjimais. Todėl Sąjungoj yra lygiai pageidaujamos visos mūsų visuomenės pajėgos, ypač mokslus einantis jaunimas. Pagaliau dar viena pastaba. Kultūringuose kraštuose kiekvienas asmuo priklauso ir remia kitas naudingas draugijas, ratelius ir sambūrius. Tai sveika pačiam asmeniui, visuomenei ir mūsų tautai. Sąjungos vadovybė laikosi to paties dėsnio ir laukia, kad visos Argentinoje esančios lietuvių organizacijos laikytųsi to paties nusistatymo.

Jonas Čikštas

PABALTIJO SANTARVĖS SUKAKTIS

Strasburge iškilmingai paminėta Lietuvos, Latvijos ir Estijos Santarvės ir Bendradarbiavimo sutarties pasirašymo dvidešimts metų sukaktis š. m. rugsėjo 12 d.

Kaip jau anksčiau buvo pranešta, minėjime žodį tarė L. D. Š. p. S. Lozoraitis, vienas sutarties signatarų, p. Dr. S. Bačkis, Lietuvos Atstovas Prancūzijoje, p. O. Grosvald, Latvijos ministeris Prancūzijoje ir p. K. Pusta, Estijos Ministeris Prancūzijoje. Minėjimui pirmininkavo p. E. Pezet, tardamas žodį minėjimo pradžioje ir gale. Minėjimas praėjo labai jaukioje nuotaikoje ir buvo atžymėtas vietos prancūzų spaudoje. Sveikinimai buvo gauti iš p. Gen. Kons. J. Budrio, L. L. K-to pirm. V. Sidzikausko ir Prancūzų Komiteto už Laisvąją Europą. Minėjiman atsilankė šie aukštieji svečiai: Europos Tarybos Pat. Seimo vice-pirmininkas Boggiano-Pico, Europos Tarybos gen. sekretorius Ambas. L. Marchal, gen. sekretoriato politinis direktorius Ruggiero Farace, Eur. Patar. seimo nariai — p. de Felice, Europos federalistų sąjungos centro komiteto pirmininkas, p. Min. Margue (liuksemburgietis), p. K. Wistrand, specialios komisijos ginti interesams tautų, kurios nėra atstovaujamos Europos Taryboje, pirmininkas, tos komisijos sekretorius p. Hunt, Strasburgo miesto ir Bas-Rhin departamento deputatai ir senatoriai — p. p. Bapst, Klock, Koesler ir R. Radius, kuris kartu yra Strasburgo miesto vice-burmistras; Strasburgo vyskupo pavaduotojas protonotaras Mgr. Neppel, Izraelitų konsistorijos pirmininkas, „Dernieres Nouvelles Alsac." Direktorius p. Knittel ir kitų Strasburgo laikraščių redaktoriai. Taip pat dalyvavo egziliečių atstovai — min. de Auer (vengras), grafas Raczynski (lenkų ambas.), prof. Halecki, Europos Kolegijos vadovybė, tos kolegijos įvairių tautinių grupių studijų vedėjai, lietuviai, latviai ir estai studentai bei baltų kolonijų Strasburge ir Mulhouse pirmininkai bei tarybų nariai — kun. Krivickas, kun. J. Petrošius, Dr. Aleksandravičienė, Zieds, Mikkelson, Strasburgo Rotary Klubo pirm. Metzer, Agence France Presse atstovas p. Brunswick ir prof. Rudrouffs. Viso dalyvavo 75 svečiai.

ŠACHMATAI

LIETUVIŠKA NEMIRTINGOJI

Mums šachmatininkams džiugu, kad mūsų gabūs tautiečiai šiame sporte irgi pasiekia tokius laimėjimus, kurie sukelia kitų šalių sportiningų pasigėrėjimą ir jų spandos pagyrimus, tuo būdu padarydami neįkainuojamą lietuvių vardui propagandą.

Šis „smegenų sportas" dar tuomi yra ypatingas, kad jo nepaprasti įvykiai gali būti įamžinti užrašant ir išplatinant per spaudą, ir jais, lyg brangiais meno kūriniais, mėgėjai gali gėrėtis dar daug metų po to, kai jie buvo sukurti.

Patiekdami mūsų skaitytojams šią menišką V. Mikėno partiją, atsiprašome, kad čia dėl vietos stokos negalime jos taip smulkiai iškomentuoti, kaip tai padarė **„El Mundo Argentino"**, kuris pašventė jai tokią ilgą studiją, kad ji **„La inmortal lituana"** pavadinimu puošė net keturių šio populiaraus žurnalo numerių skiltis. Tad tiems mėgėjams, kurie norėtų išnagrinėti šios partijos visus pagrindinius ir šalutinius varijantus nurodome į „El Mundo Argentino" 1953 mt. spalio mėn. nr. nr. 2225, 22226, 2227 ir 2228.

Sicilliška.

Lošta Kemeri turnyre 1939 mt.

Balti: **V. Mikėnas**	Juodi **I. Dreiberg**
1. e2—e4	c7—c5
2. žg1—f3	e7—e6
3. d2—d4	c5 x d4
4. žf3 x d4	žg8—f6
5. žb1—c3	Rf8—b4?
6. žd4—b5	d7—d5

Šis juodųjų ėjimas yra geriausias atsakymas į paskutinį baltųjų ėjimą. Juodi negalėjo žirgu mušti pėstininką e4, nes balti atsakytų 7. Vd1—d4 ir, kaip smulki analyzė parodo, gautų stiprų puolimą.

7. e4—e5	žf6—d7
8. Vd1—g4	Rb4—f8
9. Rc1—g5	Vd8—a5
10. Vg4—a4!	Va5—b6

Vienintelis ėjimas! Juodi negali mušti valdovės, nes balti tada duotų jiems matą žirgu ant c7.

11. 0—0—0	Rf8—c5?
12. b2—b4!	Rc5—e7
13. Rg5 x e7	Ke8 x e7
14. Bd1 x d5!	Vb3 x f2
15. žb5—c7	e6 x d5
16. žc3 x d5+	Ke7—d8
17. Rf1—b5	Vf2—d4
18. e5—e6!!	.....

Balti gręsia duoti matą pėstininku ant e7.

18.	Vd4—a1+
19. Kc1—d2	Va1—d4+
20. Rb5—d3	žb8—c6
21. Va4 x c6!!	Vd4—f2+

Aišku, kad juodi negali mušti baltos valdovės, nes vėl grėsė matas pėstininku ant e7.

22. Kd2—d1	Bh8—e8
23. e6 x d7.	.....

Ir dabar juodi dar negali mušti baltos valdovės, nes balti duotų matą mušdami pėstininku bokštą, padarant naują valdovę.

23.	Rc8 x d7
24. Vc6 x b7	Rd7—g4+
25. Kd1—c1	Be8—e1+
26. Kc1—b2!	Ba8—c8
27. Bh1 x e1	Vf2 x e1
28. Vb7 x a7	Ve1—e5+
29. c2—c3	Ve5—e1
30. Va7—c5	Ve1—d2+
31. Rd3—c2.	

Čia juodi pasidavė, nes jų padėtis dėl baltųjų medžiaginės ir pozicinės persvaros yra jau beviltiška.

— — —

Sekančiame šachmatų teorijos nagrinėjime, kuris įvyks lapkričio 7 d. Aušros Vartų Liet. Parapijos patalpose, 15,30 val., bus nagrinėjama antroji V. Mikėno nemirtingoji partija, lošta 1941 m. viename Kaukazo kurorte.

PAJIEŠKOMI ASMENYS:

Kairys Adomas ir Kaliasas Boleslovas, kilęs iš Truskavos. Minimus asmenis pajieško jų giminės. Dėl smulkesnių nurodymų prašoma kreiptis į Lietuvos pasiuntinybę, Rambla Republica de Chile 1606, esq. Larrañaga, Montevideo. Uruguay.

Montevideo, 1954 m. spalio 11 d.

Mokslas — MENAS, Literatūra

IŠLAISVINIMAS

(„KELIONĖS" FRAGMENTAS)

ALGIRDAS LANDSBERGIS

Leitenantas Seide iš Westfalijos stovėjo dirbtuvės kieme, stebėdamas sunkvežimius, į kuriuos, kareivių prižiūrimi, lipo prancūzų belaisviai. Jis balsiai ragino kareivius ir mintyse sukeikdavo vyresniuosius. Kuriam velniui terliotis su tais belaisviais ir kur juos vežti: amerikiečiai jau prie kalvų, o kitoje pusėje rusai.

— Pone leitenante, — kaukšterėjo kareiviški batai. — Keletas užsieniečių darbininkų užsidarė bokštely.

— Jie pamišę?

— Jie nuginklavo vieną mūsiškių. Jūs įsakysit šaut?

— Palauk.

Leitenantas sutramdė trijų nemiegotų naktų žiovulį. Jam norėjosi palikti juos visus ir atsitraukti. Jis girdėjo apie amerikiečių tankus apylinkėje. Susiraukęs, jis pagalvojo apie patekimą belaisvėn, bešaudant į civilius darbininkus. Jis pravėrė burną įsakymui, kai iš dirbtuvės bokštelio trinktelėjo šūvis. Leitenantas išsitiesė. Jo žodžiai spragsėjo šūviams įprastinu tonu.

— Šaukit viršun! Liepkit jiems pasiduot.

Kareivis iššovė viršun.

— Lipkit žemyn! — sušuko jis, tęsdamas skiemenis.

Julius klausėsi ir kandžiojo lūpas. Kiti dalinosi šypsenomis.

— Nei velnio! — suriko Serioža rusiškai.

Aramas garsiai nusijuokė ir, iškišęs skepetaitę virš užtvaros, pamojo ja. Šūvis pokštelėjo, ir jie klausėsi kulkos prazvimbiant oru. Garbiniuotasai sekė jos krptį ore ir įsmeigė pirštą debesies link.

— Pataikyta! — sušuko jis ir vėl griebėsi skaičiuoti šovinius.

Jie nenusėdėjo vietoje, kaip maži vaikai.

— Kad mes turėtumėm valgyt, svajingai tarė Aramas.

Julius nušliaužė prie užtvaros ir iškišo galvą. Kiemas zujo žmonėmis. Kareiviai rodė pirštais į jų bokštelį. Keli sunkvežimiai, pilni belaisvių, ūžė kalvelės papėdėje. Toliau moterų barakai, kaip suklypę dėžutės, rėmėsi į žalias kalvų nugaras. Jis žvilgterėjo kiton pusėn. Kelias į miestą buvo tuščias. Tolimi dirbtuvių kaminai ir stogų skarda mirguliavo virpančiame ore.

— Tankų nematyt, — susirūpinusiai ištarė jis.

— Tas bailys susapnavo juos, ko gero, — veptelėjo garbinuotasai.

— Jie turi būt arti, — atsakė Serioža, rodydamas į sintetinės gumos dirbtuvių pusę, iš kur kilo aukštyn juodi dūmų kamuoliai.

— Ką tie smirdžiai, juodadarbiai ten žemai dabar galvoja apie mus, — išdidižiai išsišiepė Aramas.

— Klausykit, — nutildė jį Serioža.

Pažįstamas bombų dunksėjimas sudrebino orą. Keliolika lėktuvų pakilo ir smigo ant aerodromo tarp miesto ir dirbtuvės.

Baškyras suunkštė ir rodė žemyn į Seriožos užtrenktas duris. Bombų sudominti, jie negirdėjo ritmingo daužymo.

Aramas nušliaužė prie įėjimo angos ir sušuko žemyn:

— Jei jūs neišgaruosit, mes sviesim granatą!

Jis paėmė plytą ir paleido ją žemyn. Plyta taukštelėjo į duris. Daužymas nutilo.

Aramas atsigręžė ir mirktelėjo. Baškyras paleido kitą plytą. Senoji šypsena vėl švietė jo veidą.

— Kaip jis pakliuvo čia? — klausė Julius, rodydamas į baškyrą.

— Nenorėjo atsiskirt nuo mūsų, — spėjo Serioža.

Kieme balsai ėmė tilti. Jie atsargiai iškišo galvas. Kareiviai tebestovėjo su šautuvais rankose. Žmogus išblukusiai melsvu chalatu žengė bokšto pusėn su rankiniu ruporu prie burnos.

— Darbininkai! — šaukė jis. — Tučtuojau nulipkit žemyn. Jums bus dovanota. Jūs paliekat čia.

— Weissas, rupūžė, — sugriežė dantimis Aramas. Jis paėmė šautuvą iš garbiniuotojo ir prisitaikė. Juliaus mintims suplasnojo šeši angelai. Jis pastūmė Aramą, ir šūvis nupoškėjo tuščiai.

— Kodėl?! — suriko Aramas.

— Aš paslydau...

— Man gaila. Aš kartoju, man gaila! — šaukė Weissas žemai, nepajudėjęs iš vietos. Julius žinojo kam jo žodžiai buvo taikomi. Tadą kareivis pribėgo prie Weisso ir nutempė jį priedangon.

Bombos sudundėjo arčiau, ir lėktuvas praūžė pro pat jų galvas. Baškyras pašoko ir linksmai suplojo rankomis. Staiga, jis pasipurtė, kaip krečiamas, ir sukniubo. Šūvio aidas dar laikėsi ore.

Jie suklaupė prie baškyro mažyčio kūno. Jo petyje plėtėsi tamsi dėmė. Dangus nusileido ant jų, ir jie pradėjo įžiūrėti, koks mažas jų bokštelis. Jie vėl buvo pavargę, mieguisti, išbadėję.

Julius atsegė baškyro marškinius ir mėgino perrišti žaizdą Aramo skarele. Aramas laikė sužeistojo pečius ir kalbėjo Juliui:

— Drąsiau, drąsiau. Atsimink, mes turim išeit iš čia. Pažadėk, kad tu išeisi. Mes turim išmaišyti pasaulį, tu ir aš.

Violetinės Aramo lūpos drebėjo išbalusiam veide. Šūvis vėl pokštelėjo, ir kulka nuskėlė plytą užpakaly jų.

— Iš kur jie šaudo? — sukeikė garbiniuotasai.

Serioža labai lėtai iškišo galvą.

— Ten! Medy!

Julius žvilgterėjo į kiemo medį. Šalmas sublizgėjo saulėje. Jis paleido tirštai permirkusią skarelę ir sušnypštė:

— Prie sienos!

Jie prisiglaudė prie užtvaros, šildomi vienas kito baikštaus šniokštimo. Baškyro kraujas moliniai džiūvo ant Juliaus rankų, liečiančių tos pat spalvos plytas.

— Hirmik, — sudejavo baškyras.

— Jis nori cukraus, — paaiškino Julius.

Baškyro veidas trūkčiojo kaip gniužulėlis raukšlių. Gailesys neturint cukraus pridengė Juliaus baimę, kol baškyras suglebo jo rankose.

Kieme vėl buvo tylu. Julius tarėsi girdįs laiką lašant kaip kraują nuo jo pirštų. Jie buvo nebegrįžtamai toli nuo alyvuoto ir supjaustyto dirbtuvės laiko.

— Kad taip dabar užėdus, — sumurmėjo Serioža. Jo dantys barškėjo.

— Kodėl taip tylu? — šnabždėjo Aramas.

Ūžimas vėl ėmė garsėti. Jis pakėlė galvas ir suprato. Spiečius dviliemenių lėktuvų artėjo į juos, suspausdami dangų.

— Jie praskris mus.

— Duok Dieve...

Pirmasis lėktuvas atsiskyrė nuo savo būrio ir spiegdamas smigo žemyn. Jie sukrito ant grindų ir užsiėmė ausis.

Bomba turėjo sprogti kitame dirbtuvės gale. Bokštelio grindys sudrebėjo po jais, ir dulkių debesys su plytgaliais krito ant jų galvų. Julius prasikrapštė akis. Jo ranka kraujavo, prakirsta plytgalio, maišydama jo kraują su baškyro. Iš dūmų, praeities obuolio vaizdas iškilo jo akyse; obuolys perskilo, lietaus lašeliai sunkėsi į syvus ir virto dūmais. Serioža dejavo susiėmęs kruviną galvą.

— Bėgam žemyn, — sušvokštė Aramas.

— Ateina! Ateina! — suklyko garbiniuotasai.

Spiegimas prismeigė juos prie grindų ir iš vidaus perdūrė užmerktus akių vokus. Staigus išgąstis būti palaidotam svetimoj žemėj dusino Julių kaimo kapinių juodžemio kvapu. Jie rausėsi į plytgalius, tverdamiesi vienas kito rūbų ir rankų. Aramas krito veidu į Juliaus veidą ir šaukė jam į ausį:

— Juliau, girdi?! Aš ne visad tau sakiau teisybę! Tu buvai geras, tu tik;jai manim. Aš niekad neturėjau vaikų. Gal turėjau, bet nežinojau. Aš myliu tave, Juliau. Aš niekad nemačiau savo vaikų. Juliau...

Aramo veidas subjaurėjo nuo pastangos išsakyti neišsakomą. Jie girdėjo bombą atsipalaiduojant nematomame lėktuve. Jo laikas baigėsi.

Karštis tvoskė Juliaus veidan, ir trenksmas suskaldė juos kartu su visu pasauliu. Kažkas sunkaus prislėgė jo nugarą. Jo akyse raudonai suliepsnojo.

Tada beliko tamsa.

SPAUDA

ATSIŲSTA PAMINĖTI

1. **J. Aistis, APIE LAIKĄ IR ŽMONES.** Išleido knygų leidykla TERRA. Viršelį piešė Romas Viesulas. Tai mūsų šių dienų didžiojo poeto prisiminimai apie žmones, kūrėjus, kurie jau išsiskyrė iš gyvųjų tarpo. Čia rasime atsiminimus apie poetus Binkį, Miškinį, Giras, rašytoją Savickį ir kt. Kaip savo lyrikoje, taip ir prozoje Aistis yra labai atviras (gal net peratviras), nuoširdus, poetiškas. Tai viena iš vertingiausių šiais metais išleistų knygų.

2. **Juozas Kralikauskas, URVINIAI ŽMONĖS.** Išleido Lietuviškos Knygos-Klubas, 1954 m. Aplankas dail. P. Petravičiaus. Knygoje žinomo mūsų rašytojo aprašomi lietuvių, patekusių į Kanados aukso kasyklas, vargai ir nuotykiai. Skaitosi knyga su malonumu, nors kartais ir šiurpas perbėga per nugarą.

3. **Jeronimas Cicėnas, VILNIUS TARP AUDRŲ.** Išleido Knygų Leidykla TERRA. 1953. Viršelį piešė Paulius Augius. Aprašomi vilniečio žurnalisto ir rašytojo Vilniaus krašto lietuvių vargai, kovos su okupantu ir laimėjimai. Tai nėra tik sausa statistika, bet persunkti krauju ir meile, paties rašytojo išgyventi atsiminimai.

4. **Karolė Pažėraitė, DIDVYRIŲ ŽEMĖ.** Leidėjas Jonas Kaseliūnas. Viršelis dail. Vlados Stančikaitės. Išleista Sao Paulo, Brazilijoje, 1954 m. Mūsų žinomos rašytojos novelių rinkinys, skirtas „Kovojantiems ir žūstantiems Lietuvos Didvyriams — Miško broliams". Rašytoja vaizduoja lietuvius, kovojančius žūtbūtinę kovą prieš okupantą. Knygą skaitydamas, kiekvienas jausis kartu gyvenąs tą miško gyvenimą, kuriame kas minutę mirtis žiūri į akis. Ją turėtų perskaityti kiekvienas, kuris dar abėjoja, kad lietuvis moka tikrai garbingai už savo Tėvynę mirti.

5. **AIDAI,** Mėnesinis Kultūros žurnalas, Nr. 7 (73), Rugsėjis, 1954 m. Šiame numeryje yra prof. J. Gravrogko, Z. Ivinskio, V. Vaitiekūno, J. Griniaus, M. Vaitkaus straipsnių, poezijos, religijos, mokslo ir visuomeninio gyvenimo apžvalga. Vyr. red. **Antanas Vaičiulaitis.**

---

* **Amerikos Balsas** JAV-bėse paekelbė siunčiąs lietuviškąsias transliacijas jau iš Vašingtono. Ten gal kiek susilpnės pranešimai iš lietuviško gyvenimo, nes Vašingtone nėra tiek lietuviškųjų organizacijų, spaudos ir mūsų tautiečių, kiek jų buvo New Yorke, užtat AB lietuvių skyriaus vadovybė pasižadėjo palaikysianti glaudesnį ryšį su Lietuvos pasiuntinybe, JAV kongreso bibliotekoje dirbančiais profesoriais D. Krivicku, V. Stanka, K. Pakštu, J. Pajauju, be to, K. Škirpa, taip pat Vašingtone gyvenančiu gen. St. Raštikiu ir kitais ten įsikūrusiais mūsų tautiečiais.

PUŠYS

JONAS MEKAS

PRO pavasarinį vėją, šalto lietaus pluoštus,
pro pumpurų, pakluonių vaiskų žalesį,
ateina metaūgių, pušų sakų, medienos kvapas.
O kai ranka ant kamieno,
supleišėjusios, rudos žievės, užudedu —
jaučiu pirmą pavasarinį virpesį,
juodo juodžemio kvepėjimą.
Ak, tai lieknos jūsų seserys laivų stiebais
palydi skubančius, jūrinius vėjus,
ak, tai, sustojus ant kalnelių,
žiūri žiūri Baltijon, akeles prasižiūrėdamos, —
jūs gi — tik mano kaimo lieknos moterys,
sustojusios ant geltonų smėlio kalvų,
virš jūsų tiktai balti debesys,
tik neramus strazdų plepėjimas.

Nuo kalnelių girdite jūs girgždant svirtis,
botagų pliauškesį, ir kibirų skambėjimą,
jūs girdit mūsų vežimus nutrinksint
pirmuoju pašalu,
palydite vestuvininkų skambančius važius,
svirduliuojančias į turgų uores,
burokų vežimus ar sunkias rąstų driungas,
bliaunančius galvijų katukus.
Ir kai šiltais vidurvasariais,
po jūsų kvepiančiais kamienais,
ant žaliai įsamanojusių,
minkštų kalvų
sklinda linksmas gegužinių klyksmas,
mirguliuoja moterų kasnykai
ir ritmiškai ūbuoja būgnas
jus oščiat, lieknos kalnų moterys.

Jūs sutinkat pirmus vaiko žingsnius,
kai jo minkštučiai pirštai glosto jūsų žievę,
jaunos merginos klausos jūsų oščiojimo ilgesio naktim—
jūsų kvepiančiom baltom skalom
išmuštos mūsų grįčios.
Taip pat, kai kartą užuspaus akis,
suėję vyrai po jūsų liemenim iškas smėlyje duobę,
nuleis pušinį baltą karstą —
ir visas kaimas, nuogom galvom, giedos,
kaip ir visiems,
paliekantiems medinę grįčią,
žydinčius vidupievius, baltą dirvų kvapą,
žirgų prunkštimą, skambančias subatvakarių vakarones,
ir gelsvą klevo šaukštą.

HENRIKAS NAGYS

LIŪTYS SKANDINA ŽEMĘ

VĖTRA susigūžusiom miškų viršūnėm atūžia
ir kapoja degančiais botagais žemę,
viską paskandindama liepsnojančiam tvane:

Verda upių vandenys užlieją slėnius,
bėga bandos, baubdamos ir siaubo,
žaibo čaižomom ganyklom; šniokščianti žolė,
nešama per lygumas pašėlusio lietaus,
teka į aptemusį akiratį žėrėdama,
kur, rankas grūmojančias iškėlusi, minia
debesų nusineša raudoną saulę,
žeme vėtrai ir liūtim palikdama.

GEN. GRIGALIŪNO - GLOVACKIO LAIŠKAS

MONTEVIDEO VYRAMS

Man, kaip nepriklausomos Vyrų Apaštalavimo Centro Valdybos vicepirmininkui, labai malonu ir džiugu buvo sužinoti, jog Montevideo mieste, kur susispietę bene keletas tūkstančių lietuvių, susitvėrė Vyrų Apaštalavimo Organizacija. Valio Jums, Vyrai, Kristaus Karaliaus kariai! Sveikinu.

Kada gerasis Dievulis su dviem angelais keliavo po šią vargšę žemelę, kad Sodomos ir Gomoros miestus už bedievybę, paleistuvystę ir girtybę sunaikintų, tai pakeliui užkliuvo pas patriarką Abraomą. Abraomas, nors ir nežinojo, kas per svečiai pas jį apsilankė, bet, iš prigimties būdamas labai vaišingas, svečius meiliai priėmė ir maloniai vaišino.

Patyręs, kad jie eina pranešti baisią sunaikinimo žinią Sodomai, kurioje gyveno jo brolis Lotas su šeima, lydėdamas svečius, Abraomas išdrįso paties vyriausiojo paklausti: „Viešpatie, jei Sodomoje bus šimtas teisiųjų, bene ir jie su neteisiaisiais turės žūti? „Viešpats atsakė: Jei Sodomoje bus bent šimtas teisiųjų, tai bausmė miestams bus sulaikyta." Patriarkui tas labai patiko. Bet jausdamas, kad Sodomoje, be Loto šeimos, gali nė šimto teisiųjų neatsirasti, išdrįso, kaip žydelis, su geruoju Dievu toliau derėtis dėl teisiųjų skaičiaus, kad miestams sulaikius bausmę. Besiderėdamas priėjo iki dešimts teisiųjų. Gerasis Dievas, vis nusileisdamas, tarė, kad, jeigu Sodomoje bus bent dešimt teisiųjų, Sodoma ir Gomora išliks nenubausta. Toliau patriarkas nebedrįso Viešpatį gundyti derybomis, bet džiaugsmingai su svečiais atsisveikino ir linksmas grįžo namo, manydamas, kad išgelbėjo miestus iš užtarnautos bausmės.

Deja, Sodomoje ir Gomoroje net dešimt teisiųjų neatsirado ir, angelui išvedus už miesto Lotą su šeima, miestai buvo sunaikinti. O dar daug anksčiau prieš tai, kaip žinome iš Senojo Įstatymo šventosios istorijos, visas pasaulis buvo nubaustas tvanu, išlikus gyviems tik vienai Nojaus šeimai.

Istorija kartojasi. Ir šiandien pasaulis stengiasi gerąjį Dievą, savo Teisėją, išginti iš visur: iš valstybių, bažnyčių, organizacijų, mokyklų, šeimų ir net iš žmogaus širdies. Maža to, galvojama išrasti tokį lėktuvą, kuris, pasiekęs mėnulį, Marsą Jupiterį, Venerą, dar pasiektų ir patį dangų, kad žmogus galėtų ir patį Dievą nuo sosto nukelti. Veltui!

Griuvo biblinis Babelio bokštas, žuvo pats Babilono miestas, Egiptas su faraonais, žuvo senoji Roma su Neronais ir Dioklecijonais, žus ir naujasis šių dienų Babelis ir šių laikų Maskvos tvirtovė. Tik jų griuvimas bus baisesnis, triukšmingesnis ir žalingesnis, nes po griuvėsiais palaidos daug nekaltų žmonių. Babelio griuvimas buvo tik vaikų kortų namelių griuvimas, palyginus su artėjančiu šių dienų pasaulio griuvimu.

*

Ar yra galimybė šios baisios katastrofos išvengti ar bent ją nukelti kiek galint toliau? Taip! Yra ir tai tik nuo mūsų priklauso. Kada aplink Portugaliją siautė raudonasis tvanas, kada to tvano buvo užlieta net kaimyninė Ispanija, tai Portugalija, to tvano išsigandusi, išgirdo Švč. Panelės Fatimoj kvietimą į maldą ir atgailą ir, kaip biblniais laikais, Niniva, paklususi pranašo Jono kvietimui, ėmėsi atgailos ir buvo išgelbėta. Vyrai, studentai, jaunimas ėmėsi organizuotis į katalikiškas organizacijas, lankyti atgailos vietas, aukoti savo darbus ir maldas per Mariją Dievui ir liko šis kraštas nepaliestas tos baisios nelaimės.

Taip ir mūsų brangi kankinė Lietuva, Švč. P. Marijos žemė, terra mariana, kaip ją pavadino Popiežius Pijus XI, kuri 1934 m. Eucharistinio Kongreso metu pasiaukojo Švč. Jėzaus Širdžiai ir dabar Romoje yra pavesta Nekalčiausiajai Marijos Širdžiai, neturi išnykti iš pasaulio žemėlapio. Jūs ir į Jus panašūs, brangieji Vyrai, savo šventu pasiryžimu padarysite reikalingas sąlygas permaldauti Dievo teisingumą ir tikrai iš gerojo Dievo per Marijos užtarimą išmelsite mums iš naujo nepriklausomą Lietuvą. Nuoširdžiai į savo širdis grąžinę iš visur vejamą pasaulio Valdovą ir Tvėrėją Jėzų Kristų, Jį taip pat grąžinsime į mokyklas, bažnyčias, organizacijas ir nebūsime apvilti.

Mes turime dieną naktį atsiminti ir niekada neužmiršti, kad visi čia esame apaštalai. Į mus nukreiptos visų čiabuvių akys. Pasakyk, kas tavo draugas, aš pasakysiu, kas tu esi, — sako liaudies išmintis, arba prie ko pritapsi, tokiu ir pats tapsi. Tad šalin bloga draugystė, bedievybė, paleistuvystė, girtybė ir visa tai, kas mus tolina nuo Dievo.

Jei biblinis jaunuolis Dovydas galėjo galingam milžinui Galijotui jo paties kardu nukirsti galvą, jei mes jaunutės Lietuvos dovydukai savanoriai 1919 ir 1920 metais galėjome, Dievui padedant, raudonąjį milžiną iš jo paties atimtais ginklais žemėn parblokšti ir anapus Dauguvos išmesti, tai kodėl šiandien mes tą patį raudonąjį slibiną jo paties ginklais negalėtumėm nugalėti, smogdami jam mirtiną smūgį? Bet to vienintelė sąlyga, jeigu paklausime Fatimos Marijos patarimų ir raginimų, imsimės maldos ir atgailos, o Dievo rūstybė bus nutildyta. Istorija kartojasi. Aišku. Mes be dangaus pagalbos esame nykštukai, bet pasikvietę talkon Švč. Marijos meilingą širdį, šv. Kazimierą, tiek kartų pagelbėjusį kovoje prieš tuos pačius rusus, būsimą Lietuvos šventąjį arkiv. Jurgį Matulevičių, tikrai tapsime milžinais, kuriems joks priešas nebus baisus. Nuo amžių negirdėta, kad pragaro vergai Kristaus Karaliaus ištikimus karius nugalėtų.

Tad susiglaudę petys petin, kaip prieš 35 metus darė savanoriai, kariai, partizanai, šauliai ir visa visuomenė, stokime visi kaip vienas ir savo ištikima Dievui ir Tėvynei tarnyba pasieksime, kad: Amžiais apleista kelsis Tėvynė, jos atgimimą jaučia dvasia, ginkim, ką protėviai gynė. Ginkim kalbą, žemę, jos būdą. Stokim į darbą, kaip milžinai. Laimina Dievas sėjamą grūdą. Laimina vaisių, gema šimtai.

MŪSŲ GEROSIOS IR BLOGOSIOS VALANDOS

Prieš kiek laiko psichologai atidengė labai įdomių dalykų apie žmogaus emocijų pasikeitimą. Įdomu, kad žmogaus emocijos keičiasi tam tikrais pastoviais laikotarpiais. Iš praktikos žinome, kad tos pačios priežastys vieną kartą iššaukia vienokią reakciją, o kitą kartą visai kitokią. Tos reakcijos priklauso nuo žmogaus sielos nusiteikimo. Vieną dieną dirbant viršininkas yra labai meilus ir nesierzina net dėl žymių savo sekretorės trūkumų, o kitą dieną supyksta dėl menkniekių. Taip pat gerai žino ir kiekviena motina, kad kaikada jos vaikas malonus ir paklusnus jai, o kitą dieną dūksta kaip piktosios dvasios apsėstas. Vieną dieną parėjęs vyras dainuoja net prausykloje, o kitą dieną vaikščioja surūgęs ir nenori visai kalbėti su savo žmona. Kartais visai menkas dalykas žmogų prislegia ir visiškai menkas pasisekimas sugrąžina prarastą džiaugsmą.

Gydytojas Rexford B. Hersey, dirbdamas Pensilvanijos universitete, 17 metų studijavo žmogaus emocijas. Jis atidengė įdomių dalykų, kad žmogaus prislėgimo stadijos ateina, kaip jūros bangos su tam tikru matematišku tikslingumu. Išorinės aplinkybės tik kartais pagreitina ar sulėtina tuos laikotarpius. Profesorius darė įvairius bandymus su 25 darbininkais per vienerius metus, keturis kartus per dieną.

Vienas pagyvenęs mechanikas sakydavęs, kad jis visuomet patenkintas. Tačiau stebėjimas parodė, kad kas penktą savaitę jis kritikuodavęs savo viršininkus ir nenorėdavęs su niekuo kalbėtis. Beveik be išimties prislėgimo metu darbininkai kaltindavo susidariusias aplinkybes, bet neskirdavo tuos prislėgimus sau pačiam. Vienas, sakydavo, blogai miegojęs, kitas turėjęs nemalonumų su savo žmona, trečias kaltino orą ir t. t. Pastebėta, kad kuo daugiau žmogus yra prislėgime, tuo jis labiau nervuotas. Net dažnai pats pasikalbėjimas jį erzina. Ilgai buvo tyrinėta žmogaus emocijų pasireiškimas ir buvo nustatytas tam psichologinis pagrindas. Pagaliau minėtas gydytojas susipažino su kitu garsiu gydytoju M. J. Bennett, Filadelfijos endokrinologu ir pradėjo kartu daryti įvairius bandymus. Prieita išvados, kad tie visi pasikeitimai priklauso grynai nuo fiziologinių funkcijų; — būtent nuo kepenų, įvairių liaukų ir kitų organų veikimo. Jie turi savo normalius ciklus ir to pasėkoja emocijos keičiasi kas 33—36 dienos. Pagrinde tai energijos susikaupimas ir praradimas. Tačiau tas energijos susikaupimas ir praradimas neina visiškai paraleliai. Tas sukaupimas procesas tęsiasi tol, kol iššaukiama reakcija. Nėra didelio skirtumo tarp vyro ir moters emocijų pasikeitimo. Tačiau menstruacijos laiku tas emocijonalumas pas moteris padidėja. Moteris tampa daug nervuotesnė. Daug sunkiau žmogų stebėti džiaugsmo laikotarpyje, nes tas laikotarpis tęsiasi daug ilgiau, negu prislėgimo. Beto prislėgimo metu žmogus aiškiau parodo savo vidų ir savo vidinius pergyvenimus.

A. K.

PAGERBTAS EMIGRANTO SŪNUS

New Yorko Gydytojų Draugija nusprendė pagerbti 82 metų amžiaus dr. Antaną Pisanį, suteikiant jam „geriausio šių metų gydytojo" titulą. Gydytojo profesijoje dr. A. Pisani yra jau 52 metus. Su jo pristatymu šiam titului gauti Š. Amerikos Gydytojų Draugijai bus įteikta ir jo biografija. Dr. Pisani yra sūnus italo batsiuvio, imigravusio į JAV-bes ir gyvenusio New Yorke. Jis gimė, augo ir mokėsi taip pat New Yorke, kur Kolumbijos universitete 1896 m. gavo medicinos daktaro laipsnį. Jo biografijoje taip pat pažymima, kad dr. Pisani ilgus metus darbavosi drauge su Motina Pranciška Cabrini, vienos ligoninės įsteigėja, kuri yra prieš keleta metų Kat. Bažnyčios paskelbta šventąja.

J. VENCKUS S. J.

GIMIMŲ PLANAVIMAS

3. Yra žmonių, kurie nėra pakankamai turtingi, kad galėtų pasigaminti aukštesnės rūšies malonumų: koncertų, operų, teatrų, kelionių po egzotiškus kraštus, mokslą. Lytiniai malonumai jiems išeina patys pigiausi ir lengviausiai prieinami. Gimimų kontrolė jų prieinamumą žymiai palengvina ir stačiai brukte bruka.

4. Atrodo, yra daug žmonių, kurie tikrai mano, kad moterystė gali būti atpalaiduota nuo vaikų prieauglio, t. y. ko gamta pirmoj eilėj per moterystę nori pasiekti, žmonės to nebesiekia. Gimimų kontrolė gerokai prie to prisidėjo, kad šitos ir kitos klaidingos nuomonės pasklido plačioje visuomenėje. Atrodo, kad žmonės nesugeba ar nesistengia suprasti gimimų kontrolės moralinės pusės ir nemato jos pavojų. Gimimų kontrolės filosofija yra gryniausias materializmas. Ji nežino, kad žmogus šiame pasaulyje yra keliauninkas į amžinąjį nemirtingumą, kad ne tam esame pasaulyje, jog visokius galimus pasaulio malonumus išragautume, bet kad į dangų patektume ir sielą išganytume. Gimimų kontrolė nežino vadinamos vertybių hierarchijos. Ji pernelyg iškelia lytinį gyvenimą, nurodydama, kad visi žmonijos genijai buvę lytiškai stiprūs, pvz. Cezaris, Liudvikas XIV, Napoleonas, Kotryna Didžioji. Dideli muzikai, tapytojai ir kitoki menininkai taip pat netilpę į senosios moralės rėmus. Lytiniai pergyvenimai suteikią žmogui pačią aukščiausią vitalinę ekspresiją, pašalina neurozes. Jauni žmonės, prisiklausę šitokių ir panašių dalykų, nelabai benorės klausyti „viduramžiškos dogmatiškos moralės".

GIMIMŲ KONTROLĖS KOVOS BŪDAI

Margarita Sanger, kuri pati buvo prisidėjusi prie marksistinio judėjimo, panaudojo marksizmo priemones ir savo judėjimui: parodyk pirmiau moterims, kokios jos yra nelaimingos, turėdamos daug vaikų, kaip negailestingi vyrai varą jas iš vieno nėštumo į kitą, sulig priežodžio: „Katei žaislas, o pelei mirtis", — vyrui tik malonumas, o moterei nėštumas, kančia, vargas ir dažnai ankstyva mirtis. Ji sąmoningai savo žurnalą pavadino: „Moteris sukilėlė". Kaip darbininkų masės kylančios prieš savo engėjus, taip ir moterys turi kilti prieš tradicinę moralę, kuri palaikanti vyrų pusę, o ne moterų.

Gimimų kontrolė sąmoningai vartoja argumentus, kurie kiršina jausmus: moterys negimdykite daugiau vaikų, nes fašizmas, nacizmas ir kitokios tiranijos kaip tik jūsų skaitlingais vaikais ir laikosi: „šios dienos kūdikis — rytoj kanuolių malstas, tiranai tavo vaikais kuria armijas, kuriomis rytoj užlies svetimus kraštus, nebus vaikų — nebus karų". Valstybės tavo vaikais kolonizuoja Indijos džiungles, Afrikos ugningus smėlynus ir jūrų salynus: „Nebus vaikų — nebus kolonistų". Jeigu yra perdaug gyventojų, asmens laisvė nyksta, demokratija neįmanoma. Visos valstybės, kurios turinčios gyventojų perteklių, tampančios totalitarinėmis ir agresyviomis, pvz. Japonija, Vokietija ir kt. Jeigu bus daug vaikų, bus mažiau darbo ir uždarbis bus mažesnis. Margarita Sanger sakosi su savo gimimų kontrole užžiebusi laisvės ugnį, kuri daugiau nebeužges. Bus mažiau vaikų, nebus buto problemų. Žodžiu, vaikai yra visos laimės, pažangos, sveikatos ir visų gyvenimo patogumų priešai. Kokia nelaimė būti vaiku gimimu kontrolės amžiuje! Margaritos logika galvojant, tai jau geriau — eikime prie to, kad visiškai žmonių nebūtų, nes tada tikrai problemų nebus. Bet rusų priežodis gražiai sako: „Geriau būti nepatenkintu žmogum, negu patenkinta kiaule" (Lutče byt nedovolnym čeloviekom čiem dovolnoj svinioj). Margarita Sanger padarė savo gimimų kontrolę kaip kokį vieną bendrą vaistą, kuris turi gydyti visas žmonijos ligas. Ji stebisi, kodėl žmonija anksčiau nesusiprato ta priemone naudotis. Margarita negalvoja apie tai, kad ji žmonijos aistrai pardavė vieną universalinį moralinį principą, kurį pats Dievas ant Sinajaus kalno užrašė akmens lentos VI-me įsakyme. Kas yra Margaritai Sanger ir kitiems gimimų kontrolės šalininkams dispensuoti visą žmoniją nuo Dievo įsakymo, nuo pačios gamtos dėsnių? Ar jie atsakys už pasekmes? Margarita Sanger įrodinėja ne tikrais argumentais, bet aksiomomis, pvz., turėti daug vaikų — tai didelė nelaimė. Sutinkame, kad išauginti didelę šeimą reikia rūpesčių, darbo, taupumo, bet kad visos skaitlingos šeimos esti nelaimingos, to tikrai negalima pasakyti. Iš istorijos žinome ir dabar galime pamatyti, kad yra labai laimingų skaitlingų šeimų, ypatingai, kai vaikai paauga. Vaikai turi protą, turi žmogaus širdį, dėkingumo jausmą. Vaikai, kurie matė, kiek tėveliai turėjo padaryti aukų dėl savo vaikų, juos maitindami, į mokslus leisdami ar kokį malonumą teikdami ir tai darydami iš gryniausios mylinčios širdies, paskiau savo tėveliams yra ypatingai dėkingi ir jų vėlyvesnį gyvenimą dėkingumo gėlėmis papuošia. Iš kitos pusės, galima pastebėti, kad turtingų tėvų vienas ar kitas vaikas taip šaltai su savo tėvais elgiasi, taip lengvai savo tėvų turtus prašvilpia, jokio dėkingumo neparodydami.

Kad skaitlingų šeimų vaikai yra nesveiki, kad motina turėtų sirgti ar kad kiekvienas gimdymas motinai būtų mirties agonija, tai nei medicina nepatvirtina, nei paprastas patyrimas to nerodo. Šv. Teresės iš Avilos motina per 17 moterystės gyvenimo metų turėjo 9 vaikus: dvi mergaites, kurių viena jų yra didelė šventoji, ir 7 berniukus, kurie visi atsižymėjo kolonialinėse kovose po Ispanijos vėliava. Sakoma, kad skaitlingos šeimos badauja, neturi buto. Kam yra valdžia ir civilizacija? Kam yra privatinė iniciatyva? Jeigu pati Margarita Sanger ir kiti gimimų kontrolės apaštalai būtų parodę bent dalį to uolumo, kurį turėjo platindami savo kontraceptyvus, už geresnes ekonomines sąlygas skaitlingoms šeimoms, už butus, už geresnes klinikas ir ligonines nėščioms moterims, būtų daug kas pasikeitę.

Tokios pat vertės Margaritos argumentai neturėti vaikų, jeigu norime išvengti karų. Su tuo sutinkame: karų nebus, bet priešas įvažiuos, kaip Hitleris į Pragą ar Klaipėdą, bet ar tai yra problemos išsprendimas?

Gimimų kontrolės šalininkai žino, kad jų judėjimas atrado ir dar atranda pasipriešinimą, bet tai, kaip jie sako, nėra nieko ypatingo. Pirmiau buvo priešintasi spaudos laisvei, religijos laisvei, moterų balsavimui, darbininkų draugijoms ir t. t. Visos šitos laisvės turėjo kadaise savo priešų, vėliau visos tos laisvės tapo visų civilizuotų tautų nuosavybe. Jie sako, kad kada nors taip pat bus ir su gimimų kontrole, bet tik reikia turėti kantrybės ir palaukti. Ateis naujos kartos, kurios stebėsis, kaip senosios kartos galėjo būti tokios tamsios, kaip jos galėjo priešintis gimimų kontrolei.

Įdomu, kad nekatalikiškos religijos greit susitaikė su gimimų kontrole. Anglikonų vyskupai Lamberth'o konferencijoje, Londone, 1930 m. nubalsavo 193 balsais prieš 67, kad gimimų kontrolė nėra prieš krikščionišką moralę. Žydų rabinai prašė, kad gimimų kontrolė būtų valstybės pripažinta. Mahometonai taip pat pripažįsta gimimų kontrolę. Egipto karalystės aukščiausias mokytojas Cheikh Abdel Magid Selim Mufti leido naudotis savo tikintiesiems kontraceptyvais. Pirmiau buvo reikalaujama, kad abi pusės sutartų, dabar nė to nebereikalaujama. Viena pusė gali naudotis kontraceptyvais prieš antrojo valią (Human Fertility, 1945, 10:45-46).

Romos katalikų Bažnyčia griežtai ir iškilmingai pasmerkė kontraceptyvų naudojimą ir paskelbė, kad kontraceptyvai yra moterystės iškoneveikimas ir pagrindinai prieštarauja moterystės pagrindiniam tikslui, kuris yra žmonijos giminės dauginimasis, ir savaime yra gamtos dėsnių laužymas (esant contra naturam). Kontraceptyvų naudojimas yra seksualinis iškrypimas, kaip yra masturbacija, todėl yra atvirai nenormalus ir kenksmingas lytinis gyvenimas bei yra labai svarbaus ir pagrindinio gamtos turto (bonum naturae) piktnaudojimas. Kontraceptyvų įvertinimas nepareina nuo bet kurio šimtmečio etninių pažiūrų, nuo seno moralinio įsitikinimo, bet nuo tokios moralės, kuri galioja visais amžiais; nepripažįsta kai kurių moderninių autorių išvedžiojimų, kaip antai R. B. Kerr'o (Marriage and Hygiene, 1935, 2:9-10), kuris sako, kad senoji lyties moralė tiko senų laikų visuomenei, bet ji ne tik netinka mūsų laikams, bet dar yra kenksminga: „Imk, pvz., nustatymą, kad niekas neturi turėti lytinio patyrimo iki moterystės. Tas nustatymas kilo tais laikais, kuriais beveik kiekvienas apsivesdavo iki 20 savo amžiaus metų. Dabar Anglijoje vedimosi amžius vyrui yra paprastai 27 m., o mergaitei 26 m. O tie, kurie eina aukštuosius mokslus, veda dar vėliau. Mūsų profesionalų daugumą turi 30 m. ir daugiau, kada veda. Iš anketų mes sužinome, kad iki to amžiaus labai retai kas tegyvena tikrame celibate. Daugelyje atvejų išsidirba lytiniai įpročiai (Kerr mano: masturbacija ir kitos seksualinės perversijos), kurie žmogų sugadina normaliam lytiniam gyvenimui... Todėl aišku, kad reikalauti celibato per 15—20 metų po lytinio subrendimo yra tas pats, kaip vesti prie pasekmių, kurios yra pražūtingos pačiai rasei". Šita pažiūra yra labai paplitusi universitetuose, kolegijose, vidurinėse mokyklose, kaip profesorių tarpe, taip ir mokinių, išskyrus katalikiškas mokyklas. Taigi lytinis gyvenimas yra laikomas, kad jauni žmonės galėtų išvengti perversijų. Žinau porą universitetų, kur profesoriai viešai per paskaitas, nesidrovėdami nei kunigų, nei seselių vienuolių, kurie dėl diplomo turi klausyti jų paskaitas, dėsto, kad kiekvienas žmogus turi turėti lytinį bendravimą. O kadangi neštumas yra nepageidaujamas, tai kontraceptyvų naudojimas savaime seka. Yra visiškai neretas dalykas, kad universitetų ir kolegijų sargai bei tarnai randa mokyklų patalpose ir parkuose išmėtytų kontraceptyvų. Taigi matome, kad jauni žmonės gyvena labai pagoniškoje aplinkoje. Minėtas autorius daro išvadą, kad mums reikia ne teologinės moralės, bet biologinės (mano pabraukta). Katalikų Bažnyčios mokslas yra aiškiai išdėstytas Pijaus XI enciklikose apie moterystę.

(Bus daugiau)

Budėk

SKAUTŲ SKYRIŲ veda vyr. skltn. Vyt. Namikas

VIENIŠAS VIGI

Bijodamas policijos, jis abejojo, ar tardymo metu galės sulaikyti savo neapykantą Jonui. Be to, jame virė noras atkeršyti už visus mokykloj gautus pažeminimus. Vigi turėjo stipriai pats su savim kovoti. Dar kartą Jonas maldaujančiai žvilgterėjo į Vigį. Kadangi darbininkai skubėjo, tai trumpai paaiškinę paliko abu vaikus policijos nuovadoj. — Iš tikrųjų vienintelis Vigi, matęs viską iš pradžių, — pasakė išeidamas šoferis. Jonas atsiduso ir, vyrams išėjus, lengvai nusišypsojo. Pastebėjęs šypseną, sėdįs už stalo vyresnysis policininkas, į Joną piktai žvilgterėjęs, pastebėjo:

— Begėdi tu! Tau dar linksma, kad dėl tavo kaltės aklasis ir nebylys prarado pusę visų prekių ir apie 150 degtukų dėžučių?! O „Baltojo Arklio" viešbučio savininkas taip pat pristatys sąskaitą už sodo tvorą, kuri taip pat sudegė. Tavo tėvas labai apsidžiaugs.

Jonas panosėj kažką sumurmėjo.

— Ko dar murmi? Dar tau atrodo, kad permažai išdaigų prikrėtei?

— Aš tik šiaip pats sau pasakiau, kad mano tėvo nėra namuose.

— A, štai kaip! O kur jis?

— Dalmacijoj. Pajūry. Išvažiavo poilsio ilgesnėm atostogom.

— Hm... — kostelėjo kitas policininkas. — Tikriausiai serga dėl savo mielojo sūnelio kaltės. Ir dabar jo „ponaitis" sūnus su naujom išdaigom neduos jam pailsėti.

Tardymas tęsėsi. Vigi dėjo visas pastangas kuo labiau sušvelninti Jono nusikaltimą. Bet kai šis patvirtino, kad lentą užkliudė tik prabėgdamas, o kitas berniukas, kurio jis nepažinojo, ją ištraukė ir metė ant prekių, nebeišlaikęs suriko:

— Melagi! Begėdi, meluoji! — ir vienu atsikvėpimu išpasakojo viską, ką buvo matęs.

— Tai visai atitinka šoferio pareiškimui — tiriamai pažvelgęs, prabilo vyresnysis policininkas. —

— Šito tai jau perdaug, vaikeli. Jei neprisipažinsi, tai visa tai prieis iki nepilnamečių tribunolo. Ar tu žinai, ką tai reiškia?

Jonas išbalęs tylėjo. Vigi leido išeiti. Policininkas, išlydėjęs Vigi, draugiškai paplojo jam per petį. Bet berniukas buvo neramus. „Kas dabar bus?" — galvojo susirūpinęs. „Jeigu bent būčiau nieko nematęs..." Tą naktį net ir sapne jį persekiojo Jono maldaujantis žvilgsnis.

Lyg gaisras miške, sekančią dieną klasėje paplito kalbos. Buvo pasakojama, kad Grob padaręs kažkokį nusikaltimą, o Vigi, išlindęs staiga iš savo slėptuvės, kaip tikras seklys, sustabdęs automobilį, sekė savo priešą. Apsupę berniukai ir mergaitės klausinėjo Vigi. Bet jis buvo neprakalbinamas. Kiti bandė iškvosti Grob, bet šis taip pat tylėjo. Kai jau pastebėdavo, kad kalbos perdaug fantastiškos, įsikišdavo juokdamasis:

— Tušti plepalai! Kvaili prasimanymai! — Pagaliau turėjo atsikirsti savo draugams:

— Argi jūs matėte kada nors bėgant mane nuo to vaikelio? Ne? Tad baikit kvailioję.

Berniukai po tokių pastabų apsiramindavo, gi Vigi laukė keršto.

Per pertrauką Jonas dalino riešutus. Vigi, sėdėdamas savo suole, matė, kaip jo draugai linksminosi ir, susukę iš popieriaus sviediniukus, tarp savęs svaidėsi.

Sekančias dienas Vigi buvo nepaprastai tylus. Kodėl mokytojas neužsiminė nieko apie įvykį? Kiekvieną kartą, kai kas pasibelsdavo į duris, mažasis išsigąsdavo. „Policijos viršininkas!" — prabėgdavo šiurpi mintis. Bet jis jaudinosi visai be reikalo. Nežinojo, kad protokolas eina iš vienos įstaigos į kitą, iš tos į trečią ir pasiekia tikslą tik tada, kai viskas, atrodo, užmiršta. Tuo būdu nusikaltėlių džiaugsmui bausmė visada sumažėja. „Laimėti laiko — laimėti viską!"

Taip galvojo ir Jonas Grob. Vyresnysis policininkas buvo jau paskambinęs į namus.. Motina pasitiko jį bardama ir dėl jo visą naktį verkė. Bet jis ją nuramino, pasižadėdamas pasitaisyti.

(Bus daugiau)

JAV prezidento Eisenhowerio sumanymu per visas Jungtines Valstybes važiuos „Pagalbos traukiniai Korėjai" ir rinks įvairiausias gėrybes Pietų Korėjos žmonėms sušelpti. Amerikos skautų organizacija suplanavo „draugiškumo" paketėlį, į kurį įeina palapinė su visais priedais, pirmosios pagalbos ir virimo įrankiai, skautų uniformos ir kiti skautiški reikmenys. Visi skautų vienetai paraginti prisidėti tokiais ar panašiais paketėliais.

*

Sktn. dr. K. Jurgėla, pirmojo Lietuvos skautų laikraščio „Skautas" redaktorius, neseniai atšventė savo 50 m. amžiaus sukaktį.

*

Čikagoje yra gaminama filma iš Akademinio Skautų Sąjūdžio gyvenimo. Jau nufilmuota IV akad. stovykla. Ruošiamasi nufilmuoti ir kiti svarbesnieji įvykiai bei darbai.

*

IŠDYKĖLIS

L. Žitkevičius

Kaktoj guzas kaip arbūzas.
O kodėl? Kad sugriuvau.
O kodėl aš sugriuvau?
Kad išdykėlis buvau.

Tėtis liepė nebėgioti.
O kodėl? O kad slidu.
Aš kaip vėjas per alėjas
Pasileidau — du du du.

Nepribėgau nieko gero.
O kodėl? Kad suklupau.
O kodėl aš suklupau?
Kad ant stulpo užlipau.

O kodėl ten buvo stulpas?
Nieks nežino, iš tiesų.
Kaktoj guzas kaip arbūzas.
O kodėl? Sakyt baisu.

(Iš knygos „Saulutė debesėliuos")

Meilė gamtai, tinkamai sukelta ir nukreipta, gali savo pamokslais akmenyse ir bėgančių upelių pasakomis parodyti „gera visur".

Lordas Baden-Powel

HURLINGHAM

M. ir J. Bražėnai iškilmingai atšventė sidabrines vestuves.

P. p. Marija ir Jonas Bražėnai š. m. spalio 9 d. atšventė šeimyninio gyvenimo 25 metų sukaktį — sidabrines vestuves savo namuose c. Ocampo Nr. 543, Hurlingham. Sukaktuvininkus pasveikinti susirinko giminės, draugai ir didelis būrys pažįstamų. „Jaunieji" gavo daug ir vertingų dovanų. Iš fabriko, kuriame dirba J. Bražėnas prižiūrėtoju, buvo atvykęs fabriko direktorius su ponia ir tarnautojų atstovai sveikinti „jaunuosius".

Keliant taures į sukaktuvininkų sveikatą, buvo sugiedota ilgiausių metų. Vaišės tęsėsi linksmoje nuotaikoje iki ryto. Svečius nuoširdžiai vaišino malonūs jubiliatai su simpatinga dukrele p. Eugenija ir jos sužadėtiniu. Atvykusių pagerbti svečių tarpe matėsi daug pažįstamų lietuvių visuomenei asmenų: kun. dr. K. Černiauskas, red. K. Norkus, prof. Gruodis su Ponia ir dukrele, inž. J. Ramanauskas, inž. V. Gogelis su Ponia, K. Bražėnas su šeima, V. Grigaitis su šeima, R. Jasiulis su šeima, K. Žiulis su šeima, Sarafinas su Ponia, J. Sukarevičius su šeima, A. Ramonas su šeima ir žentu, N. Vijūnas su šeima, J. Bubnovas su šeima, V. Diminskis su šeima, A. Židelis su šeima, J. Vilimas, D. Gurskaitė, J. Gurskis, St. Janulis su šeima, A. Dominas su šeima, E. Dominas su šeima, A. Korsakas su Ponia, Kormilev su Ponia, Tamašiūnas su Ponia, O. Kiesylienė su s. Oskaru, Alg. Kairys, P. Kairys su Ponia, J. Kanapinskas su šeima, V. Miranda, A. Tuminas su šeima, P. Zuoza su šeima, A. Džiovalas su Ponia, N. Katinas, A. Frey su Ponia, A. Pramparo su šeima, I. Prokolevich su šeima, P. Carreto, L. Allata, Cets su Ponia, J. Pascual, J. Cantu, J. Sambiaso, C. Wirsi, Marzano su dukt. Elza, p-lė Matilda Coregis, p-lė Brigita.

Koresp. iš H.

NUOŠIRDI ŠVENTĖ P. EDV. DOMYNO ŠEIMOJE

P. Edv. Domynas savo namuose Hurlinghame š. m. spalio 17 d. suruošė jaukius asado pietus, kuriuose dalyvavo p. Augustas Domynas su sūnum Albertuku (žinomu lietuvių kolonijoje daug žadančiu muziku), Juozas Kanapinskas su Ponia, karin. Miranda su Ponia ir dukrele ir p. Holz su šeima. Visi minėti svečiai yra vaišių šeimininko artimi giminės. Vaišėse taip pat dalyvavo abiejų brolių Domynų nuoširdus bičiulis p. J. Bubnovas su Ponia ir sūnumis Rimantu ir Arūnu. Svečius nuoširdžiai vaišino malonus šeimininkas su Ponia ir dukrele Hilda, gimnazijos moksleive. Vaišės užtruko iki vėlyvos nakties. Vaišių pertraukos metu, p. Aug. Domyno namuose buvo aplankyta jo sirguliuojanti ir gydytojų prižiūrima žmonelė, kuri jau baigia sveikti.

Koresp. iš H.

DĖMESIO!

Pamaldos Hurlingham ir jo apylinkių lietuviams vietos klebono pageidavimu nukeliamos į 10 val. Jos bus toje pat vietoje kas antrą mėnesio sekmadienį, tačiau ne 9 val., bet 10 val. Sekančios pamaldos bus lapkričio 14 d. 10 val.

* **ARLB** Hurlingham, Palomar ir Caseros Apylinkės smarkiai ruošiasi Pavasario šventei, kuri įvyks š. m. lapkričio 20 d. (šeštadienį) 20 val. Confiteria „Borusia", Boulevard Gral. San Martin 74, Ciudad — Jardin Eva Peron (Lomas del Palomar) — 2 kv. nuo stoties. Tikimasi, jog ir kitos lietuviškos kolonijos atsilankys į gražią pavasario šventę.

BERISSO

* **Spalio 16 d. „Nemuno" Dr-ja** surengė Motinos dienos minėjimą. Minėjimas buvo su programa ir užkandžiais. Dalyvavo apie du šimtai žmonių. Grojant N. Baubinui jaunieji pašoko keletą tautinių šokių ir padeklamavo eilėraščių. Ypač gražiai iškėlė motinos reikšmę G. Aksinavičiūtė. Kalbėjo pirmininkas J. Baubinas ir E. K. Ivoškevičius. Pianu skambino lietuvaitės F. Jaškūnaitė ir Elena Trubiliūtė. Gėles motinoms segė „Nemuno" Dr-jos narės L. Mažuolytė, G. Aksinavičiūtė, E. Kalvelytė, A. ir G. Berantaitės, N. Ainorytė, E. Mešlius, E. Jaškūnaitė ir J. Barauskaitė. Publikoje matėsi daug augštų svečių. Po vaišių buvo šokiai, grojant N. Baubino „Nemuno" orkestrui.

* „Nemuno" D-jos korespondentas prašo „Laiko" Redakciją atitaisyti įsibrovusias klaidas „Laiko" 126 numeryje. Vietoj adv. K. Ivoškevičiaus trijose vietose turėjo būti Eduardas K. Ivoškevičius. Vietoj C. Burkoski ir rašytojo Belaski turėjo būti direktorius Borcosque ir rašytojas Velazquez. Ir vietoj Mindaugo Dr-jos atstovas, turėjo būti „Nemuno" Dr-jos mėgėjas Jonas Miskoraitis, nes jokio atstovo „Mindaugo" Dr-jos nebuvo. Vietoj J. Stalioraitis turėjo būti A. Stalioraitis.

* Sekmadienį, spalio 10 d. Berisso Gyvojo Rožančiaus Dr-ja atšventė metinę šventę. Šv. Mišios 10 val. buvo laikomos už gyvus ir mirusius Dr-jos narius, ypatingai prisimenant a. a. kun. Antaną Andriušį, Gyvojo Rožančiaus Dr-jos įsteigėją Berisso lietuviškoje kolonijoje. Po pietų p. p. Mikelaičių namuose įvyko visų narių susirinkimas. Buvo pertvarkytas narių veikimas ir pasitarta ateities planais.

* Lapkričio 7 d., t. y. pirmą mėnesio sekmadienį, Berisso parapijos bažnyčioje bus sudėtinės Mišios 10 val. už mirusius. Po pietų kun. J. Margis MIC nuvažiuos į Eva Peron miesto kapines pasimelsti už visus mirusius lietuvius Berisso kolonijoje. Tikimasi, kad didelis skaičius lietuvių dalyvaus pamaldose. Aukas sudėtinėms Mišioms renka Gyvojo Rožančiaus narės.

* Šiais metais lapkričio mėn. Berisso lietuviams misijas ves kun. Jonas Bružikas SJ. Smulkiau bus pranešta vėliau.

* Tikra lietuviška nuotaika klestėjo „Derechos de la Ancianidad" parke spalio 24 d., sekmadienį. Visas miškas skambėjo lietuviškomis dainomis, o vietiniai stebėjosi lietuviškų šokių gražumu. Dalyvavo daugumoje Argentinoje gimęs lietuviškasis jaunimas ir senieji emigrantai iš Buenos Aires ir kitų lietuviškų kolonijų. Pavasario šventę organizavo „Mindaugo" ir „Nemuno" Savišalpos Dr-jos iš Berisso, iš Villa Lugano Lietuvių Centras, iš Lanus O. Arg. Lietuvių Susivienijimas ir „Vyčiai" iš Avellanedos. Jaunimas džiaugėsi gražiu išvažiavimu ir laukia, kada bus panašus išvažiavimas kitą kartą.

AVELLANEDA — Bs. As.

RŪPINAMASI VARGONAIS

Lietuvių Aušros Vartų Šventovei Avellanedoje jau seniai yra reikalingi vargonai arba bent geresnė ir didesnė fisharmonija, kuriais prideramai būtų galima akompanuoti chorui, keliant giesmininkų entuziazmą, pajvairinant liturgines pamaldas ir rengiant religinius koncertus. Tuo reikalu ypač rūpinamasi šiuo metu, kai senoji maža fisharmonija jau visai atsisako tarnauti. Tikimasi, kad ne tik nuolatiniai bažnyčios lankytojai, bet ir tolimesni geros valios tautiečiai savo aukomis prisidės, kad lietuvių bažnyčia galėtų įsigyti tinkamą muzikos instrumentą ir lietuvišką giesmę galėtų parodyti visame gražume.

A. a. Bronislava Venskienė, mirusi spalio 9 d.

* **Kristaus Karaliaus** šventės proga Aušros Vartų lietuvių parapija, kartu su kitomis kaimyninėmis parapijomis, spalio 30 d. 9 val. vakaro organizuoja didelę procesiją. Visi renkasi prie Mendoza ir Cabildo gatvių sankryžos. Procesija eis Cabildo, Peru, Galicia, Prez. Peron ir Eva Peron gatvėmis iki Avellanedos „Švč. Mergelės Marijos Dangun Ėmimo" bažnyčios. Tenai bus atlaikytos iškilmingos šv. Mišios 12 val. nakties ir bus pasiaukota Kristui Karaliui. Visi lietuviai taip pat kviečiami dalyvauti procesijoje.

Povilas Audzevičius,

kultūrtechnikas, miręs š. m. spalio 6 d. Toronte, Kanadoj. Buvo gimęs Kaliekių km., Vyžuonų valsč., Utenos apskr. Kanadon emigravo iš Vokietijos 1948 m. Jo brolis Anicetas Audzevičius, gyv., Tacuari 1636, 4 de Junio, liet. bažnyčioj užsakė šv. Mišias lapkr. 6 d. 10 val. ir kviečia visus gimines ir pažįstamus.

SIDABRINĖS VESTUVĖS

Garsus Argentinoje fabrikas „Alpargatas", kuriame dirba daug lietuvių, šių metų spalių mėn. 30 d. savo didžiulėje iškilmių salėje rengia sidabrines vestuves visiems, kurie šiame fabrike yra išdirbę 25 metus. Laike pagerbimo akto jubiliatams bus įteiktas auksinis atsižymėjimo ženklas, kurio vienoje pusėje „Alpargatas" emblema, o antroje — 25 metai.

Jubiliatų skaičiuje yra ir sekantieji lietuviai: Ona Antanavičiutė, Marija Čepulienė, Jonas Kinderys, Vincas Kunigiškis, Antanas Matulis, Ona Misiūnienė, Vincas Mulevičius, Marija Šimanskienė, Pranciška Šimkienė, Izabelė Staniukynienė ir Zigmas Šumskis.

Šia proga jubiliatams tenka palinkėti daug laimės ir kad savo pavyzdingumu ir ištvermingumu užkrėstų ir visus lietuvius, dirbančius bet kur ir bet kokį darbą, kad mus stebintieji galėtų įsitikinti, jog lietuviai yra tikrai darbščios ir kilnios tautos sūnūs, ir tuo pačiu užsitarnauti kitataučių akyse pagarbą sau ir savo tėviškei.

Bs.

PADĖKA

Gyvojo Rožančiaus Brolijos narėms ir nariams už brangias dovanas, mano vardinių proga įteiktas, ir ypač už maldas reiškiu nuoširdžiausią padėką

Kun. P. Garšva MIC

PADĖKA

Statybos bendrovės MILS architektas p. M. Iachini ir inž. p. L. Stašaitis atjausdami mūsų sunkią materialinę padėtį nemokamai padarė mūsų namui planą su reikalingais nuorašais (kopijomis) ir visais kitais formalumais ir jį p. Iachini pasirašė, už ką reiškiame jiems nuoširdžią padėką.

Simanas ir Olga Marčiulioniai

AUKOS RADIO VALANDĖLEI

A. Muškėtas — 35 pezus.

Br. Baltušis ir A. Zubokas iš Berisso po 20 pezų.

Berisso Gyvasis Rožančius 15 pezų.

Radijo Valandėlės Vadovybė nuoširdžiai visiems dėkoja.

* **Šv. Cecilijos choras** per kun. Vytautą Palubinską MIC, kuris grįžo į Romą, pasiuntė 4 plokšteles Vatikano Lietuvių Radijo Valandėlei ir Vyriausiam Lietuvai Išlaisvinti Komitetui Vokietijoje. Plokšteles galima atsiimti pas kun. V. Palubinską, Roma, Via Corsica 1, Italija.

* **Andrius Juška** atlieka karinę prievolę. Tarnauja Azul mieste.

ŠEIMOSE

PAKRIKŠTYTI LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Olga Janė Zabarauskaitė, Vladės Packevičaitės ir Jono Zabarauskų duktė, spalio 16 d. pakrikštyta Aušros Vartų par. bažnyčioje. Krikšto tėvias buvo Janė Launikonis ir Antanas Sliukas.

Žvaigždutė Jėva Valentinaitė, Olgos Zarelytės ir Juozo Valentinų duktė, buvo pakrikštyta Aušros Vartų bažnyčioje spalio 17 d. Krikšto tėvais buvo Austra Olga Zarelytė Ursinienė ir Antanas Miselis. Ta proga buvo suruoštos gražios vaišės p. p. Valentinų namuose.

SERGA

* **Eleonorai Matukienei** spalio 21 d. Monte Grande ligoninėje buvo padaryta didelė operacija. Operacija pavyko gerai, ir ligonė, lankoma vyro, sūnaus ir pažįstamų, pamažu sveiksta.

* **Barcelė Dirvelienė** buvo paguldyta Argerich ligoninėje, 4 salėj, 70 lovoj, Bs. Aires, kur turėjo operaciją. Ligonė tikisi greit grįžti į savo namus.

* **Joana Paspirgėlytė** Merced sanatorijoje, Wilde, turėjo operaciją. bet jau grįžo į namus ir, tėvų prižiūrima, baigia sveikti.

* **Kazimieras Baranauskas** gyv. Qiulmes ir dirbąs prie geležinkelio Rem. Escaladoj, darbe nusilaužė koją. Sugipsuotas ir gydytojų prižiūrimas gydosi namuose.

* **Juozas Lebedžiūnas ir Liudas Viskatis** motociklo nelaimėj sunkiai buvo susižeidę. J. Lebedžiūnas dar guli Ramos Mejia ligoninėje, o L. Viskatis pasveikęs vėl grįžo atgal į kariuomenės tarnybą.

* **Dubra Krisius** serga. Gydosi gydytojų priežiūroje.

VILLA LUGANO

LIETUVIŲ CENTRAS TURĖJO PAMALDAS

Dr. J. Basanavičiaus Lietuvių Centras spalio 17 d. Villa Lugano bažnyčioje turėjo pamaldas už visus savo organizacijos mirusius narius. Šv. Mišias laikė ir specialų pamokslą pasakė kun. dr. K. Černiauskas. Į pamaldas prisiminti savo buvusių narių susirinko visa Lietuvių Centro valdyba ir beveik visi arčiau gyvenantieji nariai. Lietuvių choras savo giesmėmis paįvairino pamaldas.

Po pamaldų Lietuvių Centro patalpose buvo pietūs ir kuklus mirusiųjų prisiminimas. Ten taip pat dalyvavo didelis būrys mūsų tautiečių, kurie prisiminė savo kūrėjus, buvusius darbuotojus ir jų nuveiktus darbus. Gerai, kad gyvieji lietuviškų organizacijų darbuotojai prisimena ir tuos, kurie jau nuo jų yra atsiskyrę. Ypač gerai, kad už juos pasimeldžiama.

* **Gen. T. Daukantą** jo 70 metų amžiaus proga spalio 31 pagerbs Villa Lugano lietuviai. Sukaktuvininko pagerbimą rengia **Dr. J. Basanavičiaus Lietuvių** Centras savo patalpose ir kviečia visus tautiečius kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

* **B. Dėdela** spalio mėn. 24 d. atšventė savo vedybinio gyvenimo 25 metų sukaktuves. Taip pat tą pačią dieną buvo ir sūnaus Klemenso 17 metų gim. sukakties minėjimas. Vaišėse dalyvavo apie 30 kviestų svečių.

TEMPERLEY

* **„Aušros" choras** smarkiai ruošiasi tradiciniam vakarui, kuris įvyks š. m. lapkričio 6 d. 20,30 val. Lietuvių Salėje, Avellanedoje. Tikimasi, kad visos lietuviškos kolonijos atsilankys į choro metinę šventę.

* **K. Gikis**, kuris buvo automobilio smarkiai sužeistas ir išgulėjo kelis mėnesius ligoninėje, jau pasveiko ir grįžo į savo namus pas šeimą.

ROSARIO

NEPATIKO RUSŲ FILMOS

Viename Rosario kine buvo rodomos rusiškos filmos "T.... ir Satko". Mūsų raudonieji tautiečiai taip pat buvo nuvykę pažiūrėti. Filma buvo grynai propagandinio pobūdžio. Ja nusivylė ne tik mūsų tautiečiai, bet taip pat ir patys argentiniečiai žiūrovai. Tokių rusiškų filmų palaikytojai tegu žino, kad mūsų tautiečiai nenori „šlamštu" teršti savo vaizduotės.

Žemaitis

* **Lidijai Kalainytei** gimtadienio proga tėvai Adelė ir Kazimieras Kalainiai suruošė gražią vakarienę. Dalyvavo visi žymesnieji lietuviai ir apdovanojo vertingomis dovanomis.

* **T. Petruškevičienė** smarkiai susirgo ir buvo paguldyta „Ferroviario" ligoninėje. Sveiksta gydytojų priežiūroje.

* **Albinas Palaikis** smarkiai serga. Dabar jau perkeltas į italų ligoninę ir gydosi garsaus gydytojo Dr. Balbini priežiūroje.

R. L. B. paskutinis vakaras davė daug pelno. Dabar Rosario Lietuvių Bendruomenė turi virš 2000 pezų.

KORDOBA

PADĖKA

Sveikinusiems mane 50 m. sukakties proga asmeniškai ir laiškais prof. V. Staugaičiui su Ponia, Dr. J. ir E. Kuncaičiams, Dr. A. ir A. Zotovams, V. ir J. Šimoliūnams, L. Staugaitytei, J. ir R. Vaitaičiams, O. Žiedonytei, P. Gudelevičiui, A. Žiedoniui, M. E. Galindez, H. J. Diaz, R. Cejas ir kitiems širdingai dėkoju. **Matas Bendinskas**

* Marijos Metų proga Povilas ir Ona Bendinskai, Mato Bendinsko sūnus ir duktė, su argentinų Katalikų Akcijos jaunimu padarė 5 dienų ekskursiją į Catamarcos prov. sostinę Catamarcą. Ta proga aplankė šventovę Virgen del Valle, grįždami La Rioją. La Rioja mieste apžiūrėjo istorinį muziejų ir grįžo linksmi, išbuvę ekskursijoje nuo spalio 9 d. iki 13.

* **Kun. dr. K. Černiauskas MIC**, vykdamas lietuviškos stovyklos reikalais į Villa del Dique pas p. p. Kazimierą ir Mariją Stankūnus, buvo užsukęs į Kordobą ir aplankė p. p. Bendinskų ir Kuncaičių šeimas.

ĮDOMUS KONKURSAS

New Orleano laikraštis paskelbė keistą konkursą surasti kvailiausios išraiškos veidą visoje Amerikoje. Laimėtoju išėjo p. Joe Wilkins iš Texas valstybės JAV. Jis atsiėmė paskirtą nemažą premiją, bet pasirodė, kad Joe nebuvo toks kvailas, kaip atrodė. Kadangi laikraštis buvo įdėjęs jo fotografiją be jo sutikimo, tai už „šlovės" nuplėšimą jis patraukė laikraštį teisman, reikalaudamas antra tiek. Teisėjas ištarė: „Atrodo ne iš protingųjų, bet protingai pasielgė". Ir laikraščiui įkirpo sumokėti. Vėliau paaiškėjo, kad išdaigą iškirto jo geroji žmonelė, prisiųsdama laikraščiui vyro fotografiją. Už žmonų darbus vyrai neatsako, neatsakė nė p. Joe.

KIRPYKLA
ROSA A. J. POVILONIS
Ilgalaikis plaukų sudėjimas, šukavimas, manikiūras
C. Paraguay 708, Avellaneda
T. E. 20-9380

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ
Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.
Kainos prieinamos
Sav. Antanas Šalčiūnas
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

PARSIDUODA NAMAS
Su keturių kambarių su visais patogumais prie lietuviškos vaikų kolonijos Kordobos kalnuose, prie pat Calamuchita ežero. Sąlygos labai prieinamos — truputį pinigais ir bankine paskola. Teirautis „Laiko" administracijoje.

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

Lietuvos Pasiuntinybės adresas: Rambla Rep. de Chile 1606 esq. Larrañaga, Montevideo, Rep. O. del Uruguay.

* **Montevideo Liet. Kat. RADIO PUSVALANDIS** yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* **„ŽEMAITIJA".** Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* **MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY".** Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem, 818, Banfield.**

JUOZO ŠNIPO BATŲ DIRBTUVĖ ir Cigarečių Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni batai.

MAX GRIGA
RADIO TECHNIKAS
Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japón 1687, Cerro, Montevideo.

* **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ** Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

NAUJA RŪBŲ VALYKLA
Pirkimas-Pardavimas
Compra-Venta
A. G. Kevėžos,
c. Humberto I 2319, 4 de Junio (1 kvadra nuo liet. bažnyčios). Darbas atliekamas sąžiningai, kainos — ekonomiškos. Savi pas savuosius!

INŽ. ANATOLIUS DIČIUS
Catamarca 126 — ING. ANATOL DICIUS INSTALACIONES — Quilmes FCNGR
FABRIKAMS IR GYVENAMIEMS NAMAMS
Paruošia planus ir vykdo įrengimo darbus.
* CENTRALINIS APŠILDYMAS (garo, vandens ar oro),
* SANITARINIAI ĮRENGIMAI, VANDENS SIURBLIAI,
* SKYSTOJO KURO IR GAZO DEGINTUVŲ INSTALIACIJOS
* VENTILIACIJA BEI DULKIŲ ISTRAUKIMO SISTEMOS.

LIETUVIAMS 20% NUOLAIDA
su moderniu — elektrišku kopmlektu, fotografuojant **sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir parengimus.** Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — **Veltui.** Visi foto darbai ir filmų pardavimas.
L. Kančausko FOTO „REPORTER",
c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią)
T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

LIETUVIŲ SALĖJE, Brasil 835, Avellaneda,
KAS SEKMADIENĮ 2 ir 7 val PO PIET RODOMOS
ĮDOMIOS IR AKTUALIOS FILMOS
Vaikams ir suaugusiems.
Vaikams — $ 1,—. Suaugusiems — $ 2,—.

ALBERTO E. TIMINSKAS
COCHERIA „MITRE"
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.
B. Rivadavia 718 T. E. 22-2045 Piñeyro

STATYBOS BENDROVĖ
MILS
ARCHIT. M. IAKINI ir INŽ. L. STAŠAITIS
Salta 596, Cap. T. E. 38-0042
Atlieka visų rūšių statybas k. a.: gyv. namų, industrijos patalpų ir kitas.
Stato gyv. namus pagal planą "Eva Peron" ir kitas ipotekines institucijas ir paruošia visą dokumentaciją minėtoms paskoloms gauti.
Paruošia visų rūšių statybinius projektus, planus ir skaičiavimus.
Perka ir parduoda įvairius statybinius sklypus.
Jeigu Tamsta galvoji statytis, pirmiausiai pasitark su mumis; techniškus patarimus duodame veltui.
Visais statybos reikalais kreiptis;
STATYBOS BENDROVĖ MILS
Salta 596, Bs. As. T. E. 38-0042, darbo valandomis.

KUR SUSITIKSIME SU PAŽĮSTAMAIS ?
KAVINĖJE „KAUNAS"
Šeštadieniais ir sekmadieniais galima gauti šaltų užkandžių. Kitomis dienomis duodami įvairūs užkandžiai. Paruošiama vakarienė vestuvėms, jaunavedžių išleistuvėms ir kitiems subuvimams iki 200 žmonių.
Sav. *P. Vaitkevičius.*
Brasil 800 4 de Junio

PARDUODAMAS NAMAS Kordobos kalnuose pirmos eilės turizmo zonoje. Namas turi 3 miegamuosius, didelę virtuvę, 2 sales, 2 vonias, šiltą ir šaltą vandenį. PARDUODAMAS visas arba pusė — priimamas PUSININKAS su labai mažu įmokėjimu. Kreiptis į JUOZĄ KONDNRATĄ, c. Paraná 1724, OLIVOS.

ORKESTRAS "AMERIKA"
Groja vestuvėse, vakaruose šokiuose ir įvairiuose subuvimuose. **Lietuviams daroma** nuolaida.
Direktorius
ALGIS JARAMINAS
Carupa 1301 (Ruta 197)
Tigre

HORACIO CZOP
KIBIRŲ FABRIKAS
(Baldes y Canastos)
vartojamų prie statybos ir priešgaisriniam sméliui.
ISLETA 3317, Valentin Alsina
T. E. 20-9790

BERISSO LIETUVIŲ UŽEIGA
VALGYKLA - RESTORANAS
Sav. Br. Baltušis ir Alf. Žumbakis
c. Nueva York 4708, Berisso.

Pigiai parduodamas ŽEMĖS SKLYPAS
esantis 6 — 7 gatvių kampe, Villa Sastre, Temperley. Yra vanduo, šviesa ir randasi netoli nuo kolektyvo. Teirautis "Laiko" redakc. ar administracijoj.

* **HORACIO E. CZOP** fotografuoja vestuvių, gimtadienio, sužiedotuvių, krikšto ir įvairių švenčių progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de

* **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

Reikalingi staliai vitrinų fabrikui. Geras atlyginimas. Tartis: Bahia Blanca 1283, Buenos Aires. T. E. 67-5663.

Moderniškų Baldų ir Sofų
FABRIKAS
E. JUOZAS LISAUSKAS
Garibaldi 752
(Dyi kvadros nuo ligoninės)
Quilmes, F.C.N.G.R.

KRAUTUVĖ „NARUŠIS
Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; c. **Unanue 6360, Villa Lugano.** Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES
taisau ir parduodu naujus.
NIKODEMAS LEIPUS
Cangallo 192, Temperley,
T. E. 243-4702

* **„LIETUVA"** Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: **Turismo** Agencia, **Florida 165** (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33-9584.

* **„PENSION LITUANA",** sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 19,—

* **CONDOR HOTEL,** Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

RADIO TECHNIKAS
V. RAMANAUSKAS
mokslus baigęs JAV-bėse.
Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64-4154

* **Moderniškų BALDŲ ir SOFŲ Fabrikas**
SAV. E. JUOZAS LISAUSKAS
Pilcomayo 2323 (aukšt. Brasil 1000)
4 de Junio

„LAIKO" SPAUSTUVĖ
pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.
Kreiptis:
Mendoza 2280, Avellaneda,
Buenos Aires. T.E. 20-9027

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 * Avellaneda

MR V. LISAUSKAS
31 NORWOOD AVE
BROOKLYN 8, N.Y.
ESTADOS UNIDOS

Buenos Aires Avellaneda

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL

Franqueo Pagado
Concesión Nº 4289

Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416399

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant.
KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $ 1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

— 29 DE OCTUBRE — VII METAI Nr. 127

Nuo lapkričio 7 d. 10,30 val. iki 14 d. AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS BAŽNYČIOJE bus visiems lietuviams

M I S I J O S

Misijų pamokslus sakys žymusis lietuvių misijonierius

TĖVAS JONAS BRUŽIKAS, S. J.

Šios misijos yra pasiruošimas Aušros Vartų Gailestingosios Motinos Marijos šventei, kuri šiais metais bus švenčiama lapkričio 14 d., bet tęsis visą savaitę. Dar daugelis atsimena šio pamokslininko nuoširdžius iš širdies einančius žodžius, kuriais jis mus stiprino, mokė ir Kristaus keliais vedė. Nepraleiskime progos vėl atnaujinti dvasią.

Visi mūsų tautiečiai kviečiami misijų Pamokslus kuo gausiausiai lankyti.

Šiokiomis dienomis pamaldos ir pamokslai rytais bus 7 val., vakarais 7,30 val.

AUŠROS VARTŲ LIETUVIŲ ŠEŠTADIENINĖS MOKYKLOS UŽBAIGIMO IŠKILMĖS

Niekas taip nežavi lietuviškos visuomenės, kaip lietuviškojo jaunimo įsijungimas į kultūrinį darbą. Jei tas jaunimas tinkamai orientuojamas, tai jo pasirodymas išsaukia naują entuziazmą dirbti Lietuvos išlaisvinimo darbą net seneliuose. Jau daug buvo pasirodymų Lietuvių Salėje. Nei vienais metais tuose pasirodymuose neatsilikdavo ir mūsų jaunieji. Tačiau jaunųjų pasirodymas Aušros Vartų Lietuvių Šeštadieninės Mokyklos užbaigimo proga spalio 23 d. tikrai vertas didelio dėmesio. Pirmiausia tas pasirodymas buvo tuo nepaprastas, kad programa buvo paruošta su nepaprastu kruopštumu, o antra, kad tokios iškilmės iš viso buvo pirmutinės lietuviškoje Argentinos kolonijoje. Apgailestautina, kad lietuviškoji visuomenė nepakankamai įvertino šios šventės svarbą. Be abejo, tai buvo padaryta ne bloga valia, bet ateityje reikėtų gausesniu atsilankymu suteikti mūsų jaunimui entuziazmą gilintis į lituanistikos dalykus. Tik tuo keliu eidami išgelbėsime mūsų jaunimą nuo nutautėjimo pavojaus. Į vaikų šventę atsilankė jų tėveliai ir pažįstami bei dalis mūsų lietuviškosios visuomenės. Matėsi net argentiniečių, Aušros Vartų lietuvių parapijos draugų. Lietuvių Šeštadieninę Mokyklą vedė Seselės Kazimierietės. Jos puikiai paruošė taip pat ir užbaigimo programą.

Šventė pradėta Argentinos ir Lietuvos himnais. Atgiedojo Šeštadieninės Mokyklos vaikai. Šiais pirmaisiais metais mokėsi 48 vaikai: **V. Bagdonaitė, B. Čekanauskaitė, M. Čikštaitė, L. Gliosaitė, O. Juškaitė, M. Korkūzaitė, T. Mačiulytė, I. Marsiulionytė, A. Miliauskaitė, Z. Vanagaitė, A. Vasiūnaitė, J. Bagdonas, K. Blumbergas, R. Čekanauskas, A. Ginteris, T. Jasinevičius, K. Mačiulis, J. Masiulis, R. Paršelis, H. Poviliauskas, S. Povilonis, G. Stremel, A. Szylko, A. Švedas, D. Babronytė, G. Baranauskaitė, A. Deveikytė, G. Katunskytė, A. Kisieliūtė, B. Marenholcaitė, E. Našlėnaitė, O. Našlėnaitė, O. Pajaujytė, D. Sadauskaitė, L. Sadauskaitė, M. Sakalauskaitė, P. Blumbergas, R. Burokas, J. Deveikis, R. Deveikis, A. Rivero, A. Sakalauskas, J. Žemaitis, A. Žukauskas ir V. Vaičius.** Toliau mažųjų skyrius padainavo dainelę „Matom mes, matom mes, savo tėvelius", sveikindamas savo tėvelius, pažįstamus ir svečius. Buvo parodyta kaip veikia Šeštadieninė Mokykla gražiu vaizdeliu „Mūsų Mokyklėlė". Veikėjai — mažųjų skyrius. Seselė mokytoja buvo Audrutė Deveikytė. Puikiai paskambino O. Čekanauskaitė Valsą Nr. 7, Federico Chopin ir Mazurką Nr. 12 to paties autoriaus. Vyresniųjų skyrius turėjo gyvąjį paveikslą „Į ten mano širdis traukia". Lietuvą vaizdavo V. Bagdonaitė, kuri švelniu savo balseliu gražiai ir ilgesingai dainavo „Oi, Lietuva, Motinėle". Vaizdelyje buvo gražių deklamacijų. Vaizdelis dvelkė ilgesiu Lietuvai, rodė Lietuvos kančias. Po to mažųjų skyrius pažaidė „Žvirbli, žvirbli". Žvirblio rolę atliko J. Deveikis. Nepaprastai gražiai pašoko Birutės Jaunųjų Sambūris keletą tautinių šokių. Ypač visus žavėjo paskutinis šokis „Kalvelis". Šokiams vadovavo p. A. Mikelionienė, o akordeonu grojo R. Runimas, Birutės Jaunųjų Sambūrio akordeonistas. Akordeonistas turi didelius muzikinius gabumus ir dažnai pasirodo Lietuvių Salėje su savo kūriniais, išpildydamas juos akordeonu. Komediją „Jums lengva juoktis" išpildė A. Miliauskaitė, Z. Vanagaitė, S. Povilonis, M. Korkūzaitė, T. Mačiulytė ir A. Vasiūnaitė. Po to išėjo lietuvių kolonijoje pažįstama mažoji pianistė Marytė Čikštaitė. Ji padainavo „Sudiev sesutės lietuvaitės" pritardama piano. Paskutinis scenos vaizdelis buvo „Jos vardas Marija". Programa užbaigta Marijos giesme. Marijos rolę atliko I. Marsiulionytė.

Programai pasibaigus, ARLB Tarybos Pirmininkas gen. T. Daukantas įteikė Seselėms Kazimierietėms gražų adresą su ARLB Centro Valdybos Pirmininko p. Ig. Padvalskio, Bendruomenės paskirto Švietimo Reikalų Vedėjo kun. dr. A. Kleivos MIC ir visų Šeštadieninės Mokyklos vaikučių parašais. Taip pat po diplomą gavo ir kiekvienas Šeštadieninės Mokyklos lankytojas. Pasižymėję vaikai buvo apdovanoti dovanėlėmis. Jas paruošė ARLB Centro Valdyba. ARLB vardu kalbėjo gen. T. Daukantas, o Aušros Vartų lietuvių parapijos vardu kun. A. Kleiva. Pasibaigus programai, suaugusieji pasišoko, o jaunimas buvo pakviestas į vaikų darželį pasivaišinti. Vaikučiai tuo metu įteikė Seselėms Kazimierietėms nuo savo tėvelių dovanėles.

Argentinos lietuviškoji visuomenė pasilieka dėkinga Seselėms Kazimierietėms, ypač mokytojoms Seselėms Angelikai ir Elenisai už gražų lietuvišką darbą ir tikisi, kad ir sekančiais metais skiepys vaikučiuose karštą meilę Tėvynei Lietuvai. O vaikučiai, manoma, kitais metais taip pat lankys Lietuvių Šeštadieninę Mokyklą ir semsis žinias apie savo Tėvynę.

Pažymėtina, kad Šeštadieninė Lietuvių Mokykla dar veikia Hurlinghame ir Kordoboje. Hurlinghame mokyklą veda p. E. Diminskienė, o Kordoboje p. A. Zotovienė. Lauksime tų mokyklų iškilmingo užbaigimo, o sekančiais metais lietuviškų mokyklų tinklas turėtų apimti visas kolonijas.

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Lietuviškosios spaudos darbą savo aukomis parėmė šie nauji „Laiko" rėmėjai:

50 pezų: A. Zienka.

30 pezų: A. Korsakas.

Po 20 pezų: M. Gudauskienė, J. Paspirgėlis, V. Malela, E. Bajerčius, M. Stasevičius.

Po 10 pezų: S. Stuber, P. Kamaitis, T. Šimkūnienė, J. Zablockis ir J. Krisiūnas.

5 pezus: A. Šumskas.

Visiems aukojusiems „Laiko" administracija taria nuoširdų ačiū!

SUSIKŪRĖ LIETUVIŲ KARIŲ IR KOVOTOJŲ SĄJUNGA

Spalio 16 d. Lietuvių Salėje, Avellanedoje įvyko stiegiamasis Lietuvių Karių ir Kovotojų susirinkimas. Steigiamasis susirinkimas buvo sušauktas laikinosios valdybos iniciatyva. Susirinko gražus būrys buvusių karių ir kovotojų, kurie vienbalsiai nutarė įkurti Lietuvių Karių ir Kovotojų Sąjungą. Sąjunga susikūrė prie Lietuvių Bendruomenės. Steigiamasis susirinkimas praėjo darbo nuotaikoje. Į darbo prezidiumą pirmininku buvo pakviestas J. Nakutis, sekretoriumi V. Lesniauskas. Atidarymo žodį tarė laikinosios valdybos pirmininkas V. Diminskis. Dienotvarkėje buvo laikinosios valdybos pranešimas, perskaitytas Sąjungos įstatų projektas, valdybos rinkimai ir pasitarimas Kariuomenės Šventės reikalu. Galutinis įstatų sudarymas paliktas naujai valdybai. Slaptu balsavimu buvo išrinkta naujoji valdyba, į kurią įeina **V. Diminskis, M. Galeckas, V. Lesniauskas, J. Nakutis ir J. Gilvydis.** Buvo pasitarta su ARLB Avellanedos Apylinkės pirmininku kun. A. Kleiva dėl Kariuomenės Šventės rengimo. Nutarta nuo šių metų Kariuomenės Šventės minėjimo rengimą perleisti naujai įsikūrusiai Lietuvių Karių ir Kovotojų Sąjungai. Šis minėjimas įvyks lapkričio 28 d. Lietuvių Salėje, Avellanedoje. Po gražaus susirinkimo įvyko naujosios valdybos pasitarimas.

Linkime naujai įsikūrusiai Sąjungai sekmingai tęsti tautinio solidarumo darbą ir skinti kelią į Lietuvos laisvę.

LIETUVIŠKOS FILMOS LIETUVIŲ SALĖJE

Sekmadienį, spalio 24 d. J. Gilvydžio Kino Teatras „Vytis" ir Vilniaus Klubas Lietuvių Salėje Avellanedoje surengė 15 m. Vilniaus atgavimo paminėjimą. Salė buvo perpildyta žmonių. Tai rodė, jog visi lietuviai dar gyvai jaučia paliktos Tėvynės ilgesį. Minėjimą atidarė p. J. Gilvydis, Lietuvai išlaisvinti Centro vardu kalbėjo p. Z. Juknevičius. Apie Lietuvos kariuomenės žygį į Vilnių ir tas nuotaikas, su kuriomis mūsų kariuomenę sutiko Vilniaus krašto ir miesto gyventojai, kalbėjo kpt. V. Diminskis, Dienos minėjimo tema dar kalbėjo ir gen. T. Daukantas. Visi kalbėtojai giliai pabrėžė sukakties vertę ir pakurstė susirinkusių svečių tarpe Tėvynės meilės ugnį. Po kalbų sekė lietuviškos filmos. Nusikėlė mintimis mūsų tautiečiai į Lietuvos laukus ir pievas, išgyveno tuos jausmus, kuriuos turėjo Lietuvoje. Kiekvienas jaudinantis vaizdas išsaukė svečių plojimą, o lietuviškos dainos kuteno širdį. Ypač visus džiugino Lietuvos sostinės Vilniaus atgavimo vaizdai: kariuomenės įžygiavimas į Vilnių, pamaldos Aušros Vartų koplyčioje, Gedimino kalne plevėsuojanti lietuviškoji trispalvė. Svečių tarpe buvo ir tų lietuvių, kurie patys matė įžygiavimo scenas ir tuo kart teikė gėlių įžygiuojantiems Lietuvos kariams. Šiandien jie yra gyvi liudininkai to džiaugsmo, kurį išgyveno pavergtasis Vilniaus lietuvis, kai išvydo laisvės rytą. Gaila, kad ta laisvė buvo taip trumpa. Jie šiandien, kaip ir visi kiti lietuviai, laukia, kada galės grįžti į numylėtą sostinę ir atsiklaupę dėkoti Aušros Vartų Marijai už tremties metų sutrumpinimą. Ši graži sukaktis pakurstė Tėvynės meilę ir tautiečiai skirstėsi dėkingi p. J. Gilvydžiui ir Vilniaus Klubui už gražų Vilniaus atgavimo minėjimą.

Elda Deveikytė, šv. Cecilijos choro narė, su pagyrimu baigusi pirmuosius gail. seserų mokyklos metus.

DAINOS ANSAMBLIS PAMINĖJO SAVO SUKAKTĮ

Tautinis Liet. Ansamblis DAINA neseniai atžymėjo savo 5-kerių metų sukaktį, duodamas Lietuvių Salėje, Avellanedoje, pjesę „Siuvėjų dienos Silmačiuose'". O spalio 16 d. toj pačioj salėj Ansamblio nariai ir svečiai gražiomis vaišėmis bičiuliškai prisiminė savo nuveiktus darbus ir nueitą kelią, mesdami žvilgsnį į ateitį ir pasiryždami su ta pačia energija tęsti tautinio meno puoselėjimą Argentinos lietuvių kolonijoje. Svečiams užkandus ir apie „Siuvėjų dienas Silmačiuose" sudainavus p. V. Lesniausko sukurtus kupletus, prie torto su penkiomis žvakutėmis Ansamblio vadovas p. A. Petravičius pasakė trumpą kalbą, kurioj prisiminė šio vieneto penkerių metų darbus ir pabrėžė planus ir ištvermės reikalingumą tolimesnei veiklai. Jauniausios ansamblietės p. p. E. Čikštaitė ir O. Čekananskaitė buvo pakviestos piauti tortą. Sveikinimo kalbas trumpai pasakė Aušros Vartų parapijos kleb. kun. P. Garšva, Liet. Prek. ir Pram. S-gos pirm. p. J. Čikštas, p. J. Čekanauskas, p. F. Vaitkevičius, p. V. Šimoliūnas ir p. J. Kėkštas. Visi kalbėtojai palinkėjo tęsti savo tradicijas ir darbuotis tautinio meno kėlimui savo tautiečių ir svetimtaučių tarpe. Po to visi dalyviai dar linksmai pasišoko ir padainavo.

Š. m. spalio 31 d. 12 val. LIETUVIŲ CENTRO JAUNIMAS savo patalpose Tabaré 6950, Villa Lugano, rengia

A S A D O

Tuoj po asado bus šokiai, grojant geram „Joe Millan" orkestrui.

Bilietus reikia įsigyti iš anksto. Bilietų kaina: Vyram — $ 15,—. Moterims — $ 10,—.

Visi kviečiami dalyvauti.

AUŠROS VARTŲ LIETUVIŲ PARAPIJOS ŠVENTĖ

Aušros Vartų Lietuvių Parapijos metinės šventės proga iškilmingos pamaldos bus lapkričio 14 d. 10,30 val. Pamokslą sakys misijonierius Tėvas J. Bružikas S. J. Procesija įvyks tą pačią dieną 18 val.

Kviečiamos dalyvauti visos lietuviškos organizacijos su savo vėliavomis. Iškilmingi pietūs-asado bus lapkričio 14 d. Lietuvių parap. sporto aikštėje. Pietums reikia iš anksto įsigyti bilietus.

MARIJOS METŲ KONGRESAS

Gruodžio 5—8 dienomis Buenos Aires arkivyskupijos katedroje bus Marijos Metų Kongresas, į kurį kviečiami visų tautų žmonės. Lietuviams skirtas yra antradienis, gruodžio 7 d. Tą dieną 7,30 val. vakaro katedroje bus kalbama LIETUVIŠKAI rožančius, pamokslas ir palaiminimas. Gruodžio 8 d. 6 val. vak. bus šv. Mišios, kuriose dalyvaus visos tautos su savo tautiniais drabužiais, vėliavomis ir ženklais. (Plačiau bus vėlesniuose „Laiko" nr.).

* **Kun. dr. Kaz. Černiauskas MIC** spalio 12 d. vaikų vasaros stovyklos namų remonto reikalais išvyko į Kordobą ir Villa del Dique. Tikimasi, kad visi remonto darbai bus atlikti iki vasaros, ir vaikai galės vėl linksmai atostogauti. P. p. Marija ir Kazimieras Stankūnai taip pat deda visas pastangas, kad jų padovanotoj viloj lietuvių vaikai galėtų pailsėti, pataisyti sveikatą ir išmokti geriau lietuviškai.

* **Rosa Petraitienė**, kuri su dukrele apie metus laiko buvo pas savo tėvus Italijoje, spalio 24 d. grįžo atgal į Argentiną pas savo vyrą Alfonsą Petraitį.

* **Dr. J. Mikelionis**, turėdamas trumpas atostogas, iš Rolon yra atvykęs į Buenos Aires atlikti įvairių reikalų. Šiomis dienomis knygų rinkoje pasirodys Dr. Mikelionio knyga „Benamiai", įspūdžiai iš Australijos ir kelionių per penkis kontinentus. Knyga jau atspausdinta „Laiko" spaustuvėje ir baigiama brošiūruoti.

* **Elena ir Kvirinas Runimai**, nuoširdūs scenos darbuotojai ir režisoriai, spalio 24 d. šventė savo pažįstamų ir giminių būrelyje 18 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

Lapkričio 28 d. sekmadienį, tuoj po lietuviškų pamaldų, Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, Buvusių Lietuvos Karių ir Kovotojų Sąjunga rengia

KARIUOMENĖS ŠVENTĘ

Programa bus įvairi ir įdomi. Po programos užkandžiai. Įėjimas vyrams $ 15, o moterims $ 10.

Kviečiame visus tautiečius dalyvauti.

Buv. Liet. Karių ir Kovotojų Sąjungos Valdyba

Š. m. lapkričio 6 d. 20,30 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, Temperley Lietuvių „A u š r o s" choras stato 2-jų veiksmų dramą

KATRIUTĖS GINTARAI

Režisuoja Ig. Valantinačius. „AUŠROS" choras padainuos keletą lietuviškų dainų, o po programos šokiai, grojant geram p. Jono Repečkos Orquestra Caracteristica "Los Bahianos" orkestrui. Visi kviečiami dalyvauti.